

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติในด้านต่างๆ ของแหล่งข่าวบ้านเทิงหรือผู้ตกเป็นข่าว ผู้จัดทำข่าวและเนื้อหาข่าวในหน้าบ้านเทิงของหนังสือพิมพ์เชิงประชานิยม

แนวคิดที่ใช้ประกอบในงานวิจัยประกอบด้วยหัวข้อหลักต่อไปนี้

- หนังสือพิมพ์และการแบ่งประเภทหนังสือพิมพ์
- ประเภทของข่าว
- ข่าวศิลปินบันเทิง
- องค์ประกอบของคุณค่าข่าว
- แหล่งข่าวและการแบ่งประเภทแหล่งข่าว
- ผู้สื่อข่าวและการแบ่งประเภทของผู้สื่อข่าว
- กระบวนการผลิตข่าว (เส้นทางเดินของข่าว)
- แบบจำลองผู้เฝ้าประตู
- แบบจำลองการกระทำสองครั้ง
- บทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์
- อิทธิพลของหนังสือพิมพ์
- การสร้างภาพลักษณ์
- บุคคลสาธารณะและการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
- สิทธิ เสรีภาพ และความรับผิดชอบของหนังสือพิมพ์
- ทฤษฎีความรับผิดชอบทางสังคม
- แบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งข่าวกับผู้รายงานข่าว
- แบบจำลองการมุ่งสู่ความเข้าใจร่วมกัน
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หนังสือพิมพ์และการแบ่งประเภทของหนังสือพิมพ์

หน้าที่หลักของหนังสือพิมพ์คือ การรายงานข่าว กิจกรรมหนังสือพิมพ์เป็นธุรกิจที่ผูกพันอยู่กับความเคลื่อนไหวของสังคมอย่างแยกไม่ออก ภาระผูกพันของผู้ดำเนินกิจกรรมหนังสือพิมพ์จึงหนีไม่พ้นที่จะต้องรับใช้สังคมทั้งทางความรู้และภูมิปัญญา ถึงแม้ว่ากิจกรรมหนังสือพิมพ์จะเป็นกิจการอิสระโดยเอกชนเป็นเจ้าของ แต่ก็ไม่พ้นภาระความรับผิดชอบต่อประชาชน "เป็นหนึ่งสถาบันสาธารณะ" ซึ่งต้องเสนอข่าวให้แก่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นข่าวประเภทใดก็ตาม หนังสือพิมพ์บางฉบับอาจให้ความสำคัญต่อข่าวอาชญากรรม ข่าวบุคคลในขณะเดียวกันอีกหลายฉบับกลับให้ความสำคัญประเภทของข่าวแตกต่างกันไป ทำให้มีการจัดแบ่งหนังสือพิมพ์ออกเป็น 2 ประเภทตามลักษณะของข่าวที่เสนอและรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างกันไป (มาลี บุญศิริพันธ์, 2534) ได้แก่

หนังสือพิมพ์ประเภทเฟื่องปริมาณ (Popular Newspaper) คือ หนังสือพิมพ์ที่ให้ความสำคัญต่อข่าวประเภทเร้าอารมณ์ ตื่นเต้น (Sensational) เช่น ข่าวอุบัติเหตุ ข่าวอาชญากรรม ข่าวบันเทิง ข่าวเบาๆ (Soft News) มักเป็นที่นิยมสำหรับผู้อ่านระดับกลางลงไป เนื้อหาสามารถเข้าใจได้ทันทีไม่จำเป็นต้องนำไปคิดต่อให้หนักสมอง คุณลักษณะประเภททันทีทันใด ลักษณะการจัดหน้าค่อนข้างฉูดฉาดพาดหัวตัวโต เน้นภาพประกอบเป็นส่วนสำคัญของข่าวในการจูงใจคนอ่าน หนังสือพิมพ์ประเภทนี้จะมุ่งที่ปริมาณการจำหน่ายมากที่สุดสนองรสนิยมผู้อ่านส่วนใหญ่

หนังสือพิมพ์ประเภทเฟื่องคุณภาพ (Quality Newspaper) คือ หนังสือพิมพ์ที่ให้ความสำคัญต่อข่าวประเภทกระทบต่อสังคม ลักษณะของเนื้อหาสาระค่อนข้างหนัก (Hard News) เช่น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวต่างประเทศ ฯลฯ หนังสือพิมพ์ประเภทนี้จะเน้นการรายงานวิเคราะห์สถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นประกอบในคอลัมน์หน้าในด้วย ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ประเภทเฟื่องคุณภาพค่อนข้างอยู่ในวงจำกัดเฉพาะกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจในความเคลื่อนไหวของข่าวสารการเมืองมากกว่าผู้อ่านประเภทปริมาณ ฉะนั้นยอดจำหน่ายจึงต่ำกว่า ลักษณะการจัดหน้าหนึ่งมักเรียบง่ายเป็นระเบียบไม่หวือหวาเท่ากับหนังสือพิมพ์ประเภทเฟื่องปริมาณ

นอกจากจัดแบ่งประเภทหนังสือพิมพ์ตามเนื้อหาเป็น 2 ประเภทดังกล่าวแล้ว นักวิชาการบางท่านมีความเห็นว่าด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร ได้ทำให้เกิดสังคมยุคข่าวสาร และนำมาซึ่งปรากฏการณ์ทางความต้องการข่าวสารของผู้อ่านที่มีความสนใจส่วนตัว เฉพาะด้านมากขึ้น หนังสือพิมพ์จึงต้องสนองความต้องการด้วยการปรับแนวการนำเสนอเนื้อหา ด้วยเหตุผลทางการตลาดและด้วยหน้าที่ในการสนองต่อความต้องการข้อมูลข่าวสาร จึงได้เกิดหนังสือพิมพ์อีกประเภทหนึ่งคือ Specialized newspaper หรือหนังสือพิมพ์ที่เสนอเนื้อหา เฉพาะด้าน เพื่อให้ผู้อ่านได้เลือกอ่านตามความสนใจ ตัวอย่างของหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ หนังสือพิมพ์การเงินการธนาคาร หนังสือพิมพ์กีฬา เป็นต้น

ประเภทของข่าว

ประเภทของข่าวอาจจำแนกตามวิธีการรวบรวมข่าว (ยงยุทธ รักษาศรี, 2525) ทั้งนี้การ นำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ ข่าวที่รวบรวมมายังกองบรรณาธิการสามารถจำแนกตามการได้มา ของข่าวได้ 2 ประเภท คือ

1. ข่าวที่ต้องสื่อข่าว (Active News) เป็นข่าวที่ต้องอาศัยนักข่าวออกไปแสวงหาหรือ รวบรวมจากเหตุการณ์ ข้อเท็จจริงตามสถานที่ต่างๆ อาจใช้วิธีการสังเกตโดยตรง หรือทางอ้อม และการสัมภาษณ์ การค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากแฟ้มเดิม ห้องสมุดข่าว แหล่งข่าวอื่นๆ โดยอาศัย ความรู้ความชำนาญ ทักษะ การตัดสินใจ วิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นคัดเลือกข่าวที่มีค่าส่งมายัง กองบรรณาธิการเพื่อนำเสนอต่อไป นักข่าวต้องมีความเข้าใจในนโยบายของหนังสือพิมพ์เป็น อย่างดี

2. ข่าวที่ไม่ต้องสื่อข่าว (Passive News) เป็นข่าวที่ไม่ต้องอาศัยนักข่าวออกไปรวบรวมข่าวจากนอกสำนักงานหนังสือพิมพ์ คือข่าวที่ได้มาจากบุคคลองค์กร สถาบันต่างๆ ทั้งภาค เอกชนและรัฐ ได้แก่ ข่าวเอกสารจากฝ่ายประชาสัมพันธ์ เอกสารเผยแพร่ทั่วไป เอกสารข้อเท็จจริง ที่มีส่งมา มี 2 ลักษณะคือ

- 2.1 เอกสารหรือข้อเท็จจริง ตามที่ผู้ผลิตต้องการเผยแพร่ส่งมาทั้งหมด

- 2.2 เอกสารภาพข่าวพร้อมคำบรรยายได้ภาพ

สำหรับการแบ่งประเภทของข่าวโดยทั่วไปนั้นหากพิจารณาข่าวที่ปรากฏอยู่ตามหน้าหนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ สามารถแบ่งได้มากมายหลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความคิดทัศนะ ประสบการณ์และการถือปฏิบัติของผู้จำแนกเป็นสำคัญดังนี้ (วันดี ทองงอก, 2538: 14-16)

1. แบ่งตามระดับของข่าว (Level) คือข่าวหนัก (Hard News) และข่าวเบา (Soft News)

1.1 ข่าวหนัก (Hard News) หมายถึงข่าวที่ให้สาระประโยชน์ให้แก่สังคมเป็นเรื่องราวที่ค่อนข้างเข้าใจยาก จึงต้องอาศัยความคิด ความรู้ ความสนใจ และต้องมีภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ จึงจะเข้าใจ ได้แก่ ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ ต่างประเทศ แรงงาน การศึกษา ศาสนา และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

1.2 ข่าวเบา (Soft News) หมายถึง เรื่องราวที่เน้นให้เกิดความบันเทิง สบายใจมากกว่านำไปขบคิดเหมือนข่าวหนัก เป็นข่าวที่คนทั่วไปให้ความสนใจ เพราะเป็นข่าวที่อ่านเข้าใจง่าย และมักเน้นให้เกิดอารมณ์คล้อยตาม มากกว่าให้ความรู้และการศึกษา ได้แก่ ข่าวอาชญากรรม ข่าวสังคม บันเทิง หรือข่าวตลกขบขัน

2. แบ่งตามการตอบสนองของผู้รับสาร แบ่งเป็น

2.1 Immediate – reward News หมายถึงข่าวที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดความพอใจแก่ผู้อ่านทันที ภายหลังจากการอ่าน ฟัง หรือเป็นข่าวที่ผู้รับสารมีปฏิกิริยาตอบสนองทันที เช่น ข่าวที่ตื่นเต้น หวาดเสียว ข่าวที่ให้ความสนุกสนาน ได้แก่ ข่าวอุบัติเหตุ อุบัติภัย ข่าวสังคมซุบซิบต่าง ๆ เทียบได้กับ “ข่าวเบา” ตามระดับของข่าว

2.2 Delay – reward News หมายถึง ข่าวที่มีเนื้อหาสาระที่ต้องใช้ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อสร้างความเข้าใจในข่าวเสียก่อน ผู้รับสารถึงเกิดอารมณ์ตอบสนองช้ากว่า Immediate – reward news เช่น ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา ข่าวการบริหาร เป็นต้น เทียบได้กับ “ข่าวหนัก” ตามการแบ่งตามระดับของข่าว

3. แบ่งตามพื้นที่ขอบเขตการทำข่าว

3.1 ข่าวท้องถิ่น (Local News) เป็นข่าวที่เกิดขึ้นในพื้นที่นอกเขตเมืองหลวงตามเมืองใหญ่ ชุมชนอื่นๆ ที่ไกลจากเมืองหลวง บุคคลที่เป็นข่าวหรือคู่กรณีเป็นคนระดับจังหวัด

อำเภอ ตำบล เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดต่างๆ ที่มีกิจกรรมทำกับชาวบ้านในชุมชน ผลกระทบจากข่าวระดับชุมชนหรือท้องถิ่น

3.2 ข่าวระดับชาติ (National News) เป็นข่าวที่เกิดขึ้นในเขตเมืองหลวงและปริมณฑล บุคคลที่เกี่ยวข้องในข่าวเป็นคนระดับชาติ เช่น คณะรัฐมนตรี ข่าวสังคมระดับชาติ เช่น ดารา ข่าวผลิตภัณฑ์จากบริษัทหรือโรงงานที่ขายสินค้ากระจายไปทั่วประเทศ ผลกระทบจากข่าวเกิดกับคนจำนวนมาก

3.3 ข่าวต่างประเทศ (Foreign news) เป็นข่าวที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ และมีผลกระทบต่อมวลมนุษยชาติในประเทศอื่นๆ ทั่วโลก

4. แบ่งตามชนิดของข่าว (Kind of News) ได้แก่

4.1 ข่าวอาชญากรรม คือการรายงานข่าวที่เกี่ยวกับฆาตกรรม ปล้น จี้ ลักพาตัว ก่อวินาศกรรม การปลอมแปลง เป็นข่าวที่มักเกิดขึ้นตามภาวะสภาพของสังคม ที่สร้างความกดดันให้บุคคลทำผิดกฎหมาย

4.2 ข่าวการเมือง เป็นข่าวที่เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางด้านการบริหารของรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ระดับบริหารของหน่วยงานต่างๆ

4.3 ข่าวอุบัติเหตุ อุบัติภัย และภัยพิบัติ คือข่าวที่เกิดขึ้นโดยที่ไม่มีใครคาดคิดมาก่อนมักเกิดจากความประมาทและความผิดปกติของธรรมชาติ เป็นข่าวที่คนให้ความสนใจในข่าวความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน

4.4 ข่าวศาล เป็นข่าวที่เกิดขึ้นตามกระบวนการยุติธรรม ตามคำพิพากษาของศาลทั่วประเทศ ข่าวศาลจะได้รับความสนใจมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับคู่กรณีเป็นคนดังหรือไม่ หรือผลเสียหายที่เกิดขึ้นกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากมายขนาดไหน

4.5 ข่าวเศรษฐกิจ เป็นการรายงานเกี่ยวกับเรื่องปากท้องของประชาชนจากภาวะเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนทั่วไป

4.6 ข่าวการศึกษา เป็นการรายงานข่าวเกี่ยวกับการจัดระบบการศึกษาของรัฐในระดับต่างๆ และสภาพแวดล้อมของการศึกษา รวมถึงความก้าวหน้าของระบบการศึกษาวิจัยต่างๆ

4.7 ข่าวสังคม เป็นข่าวเกี่ยวกับบุคคลระดับต่างๆ ในสังคมในส่วนของกิจกรรมความเคลื่อนไหวในการดำเนินชีวิตต่างๆ เช่น ข่าวการแต่งงาน การเปิดธุรกิจใหม่ งานเลี้ยง เป็นต้น

4.8 ชาวบันเทิง คือชาวที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของบุคคลในวงการที่สร้างความสนุกสนานแก่คนทั่วไป ได้แก่ ชาวคนในวงการเพลง ภาพยนตร์ ดนตรี หนังสือ เป็นต้น

4.9 ชาวกีฬา เป็นการรายงานการแข่งขันกีฬาประเภทต่างๆ รวมไปถึงความก้าวหน้า และความเคลื่อนไหวของวงการกีฬา

4.10 ชาวบริการ ได้แก่ ชาวแจ้งความ รับสมัคร พยากรณ์อากาศ ราคาสินค้าประจำวัน เป็นต้น

4.11 ชาวการเกษตร อุตสาหกรรม การลงทุน และชาวพาณิชย์ เป็นชาวที่จัดแยกประเภทตามลักษณะเฉพาะของสาขาวิชาชีพ เพื่อแจ้งความเคลื่อนไหวของบุคคลในสาขาวิชาชีพต่างๆ

5. แบ่งตามความซับซ้อนของการรายงานข่าว ได้แก่

5.1 General type ได้แก่ ชาวเกี่ยวกับบุคคล ชาวการสัมภาษณ์ การประชุม

5.2 Simple type ได้แก่ ชาวที่รายงานข่าวได้ตามที่พบ ไม่มีความซับซ้อนอะไรมากนัก ได้แก่ ชาวการเจ็บป่วย ความตาย อุบัติเหตุ ไฟไหม้ อาชญากรรม เป็นต้น

5.3 Complex type เป็นชาวที่มีความสลับซับซ้อน มีประเด็นข่าวมากกว่า 1 ประเด็น นักข่าวต้องอาศัยความรู้ ความสามารถพอสมควร ได้แก่ ชาวเกี่ยวกับกฎหมาย การสอบสวนคดีต่างๆ ชาวการเมือง ธุรกิจ เกษตร การศึกษาวิจัย วิทยาศาสตร์ ศาสนา เป็นต้น

5.4 Special type ได้แก่ ชาวเกี่ยวกับผู้หญิง สังคม ครอบครัว ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วรรณคดี ศิลปะ เป็นต้น เป็นชาวที่เป็นเรื่องของความสนใจเฉพาะกลุ่มบุคคล

ชาวศิลปินบันเทิง

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อทางข่าวสาร ภาระหน้าที่หลักอันหนึ่งคือการให้ความบันเทิง (To Provide Entertainment)

ชาวบันเทิงที่เสนอทางหนังสือพิมพ์ เป็นชาวประเภทหนึ่งที่ถูกอ่านจำนวนมากติดตามอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากชาวบันเทิงนั้นไม่เพียงแต่จะให้อ่านได้รับทราบรายละเอียดเนื้อหาของข่าวสารว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไรก็ตามที่นั่นผู้อ่านยังได้ผ่อนคลาย

อารมณ์ ความรู้สึก กิจกรรมบันเทิงช่วยให้ตัดสินใจได้ง่ายขึ้นว่า จะติดตามชมการแสดงเรื่องใด ผ่านสื่อใดของดาราหรือศิลปินที่ท่านชื่นชอบได้ที่ไหน

ความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและสังคม การเสนอข่าวบันเทิงในหนังสือพิมพ์รายวันต่างๆ จึงเป็นการทำหน้าที่ในการสนองความต้องการด้านความบันเทิงของผู้รับสารอย่างหนึ่ง หนังสือพิมพ์เชิงประชานิยมแต่ละฉบับได้จัดไว้ขึ้นเพื่อเสนอข่าวสารในวงการธุรกิจบันเทิงไว้อย่างเพียงพอและครอบคลุมรายการประเภทต่างๆ ไว้หลายรูปแบบ ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันออกไป บางคนติดตามข่าวบันเทิงเพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ (Relaxation) คลายเครียด ลดความเร่งร้อนในชีวิตประจำวัน ช่วยฆ่าเวลาได้เป็นอย่างดี บางคนติดตามเพื่อปล่อยอารมณ์ (Emotion Release) เป็นการแสวงหาความบันเทิงเพื่อให้เกิดความพึงพอใจ เกิดจินตนาการความสุนทรีย์ในอารมณ์ทำให้มีชีวิตชีวา บ้างแสวงหาความบันเทิงเพื่อกระตุ้นอารมณ์ (Stimulation) ทำให้เกิดความตื่นเต้นเร้าใจ หรือหว่า สนุกสนาน สนองความต้องการทางกามารมณ์และสนองความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) ความสนใจในวงการบันเทิง เป็นต้น

การรายงานข่าวในวงการบันเทิงในหน้าหนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงาน ผลงานและเบื้องหลังการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นละครเวที ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ศิลปกรรมอื่นๆ หรือการแสดงตามสถานที่ต่างๆ รวมทั้งความเคลื่อนไหวของศิลปิน ดารา นักแสดง ผู้สร้าง ผู้กำกับ เนื่องจากเป็นบุคคลที่เด่นและเป็นที่น่าสนใจของสาธารณชน ผู้สื่อข่าวจะคอยติดตามความเคลื่อนไหวในวงการบันเทิงเหล่านี้อย่างใกล้ชิด เมื่อมีสิ่งใหม่ๆ เกิดขึ้นหรือเมื่อมีผลงานเด่นที่น่าสนใจ ผู้สื่อข่าวจะรีบติดตามหาข่าวหรือข้อมูลอย่างละเอียดเพื่อนำมารายงานเสนอผู้อ่าน การนำเสนอเช่นนี้มักจะมีทั้งการรายงานข่าวและภาพประกอบข่าว

รูปแบบการเขียนในหน้าบันเทิงมักใช้ภาษาและสำนวนที่มีลีลา เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ เพลิดเพลิน สนุกสนานและชื่นชอบในผลงานที่น่าเสนอเหล่านั้น ด้วยความหมายในเนื้อหาอาจมี 2 ลักษณะ (ศศิธร ทัศนัยนา, 2535: 16-17)

ในลักษณะที่บอกความหมายโดยตรงคือบอกให้ผู้อ่านทราบว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และ ทำไม เป็นการบอกเล่าเรื่องราวของบุคคลหรือดาราที่เป็นที่สนใจของประชาชน

อีกลักษณะหนึ่ง เป็นเนื้อหาที่มีนัยความแฝงเพื่อให้เกิดความพอใจหรือไม่พอใจ มีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีต่อผู้ตกเป็นข่าว ลักษณะเนื้อหาที่มีนัยแฝงนี้อาจจะเนื่องมาจากไม่มีแหล่งข่าวยืนยันหรือถ้าเขียนบอกความหมายตรงอาจเข้าข่ายละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรืออาจเกิดจากการนั่งเทียนเขียนข่าวคือ เป็นความคิดเห็นของนักข่าวเองที่นำเรื่องราวมาปะติดปะต่อ เพื่อจะยั่วเย้าหยอกล้อ กระแทบกระเทียบ เสียดสีบุคคลที่ตกเป็นข่าว เพื่อโน้มน้าวชักจูงให้ผู้อ่านเกิดความชื่นชอบ สนใจหรือไม่พอใจผู้ตกเป็นข่าว

การเขียนบทวิจารณ์และบทปริทัศน์เกี่ยวกับภาพยนตร์ โทรทัศน์ ความบันเทิงในรูปแบบต่างๆตลอดจนศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ใฝ่ฝันของนักข่าว ในขณะที่เดียวกันหนังสือพิมพ์ในปัจจุบันก็มีเนื้อที่ให้กับข้อเขียนเหล่านี้อย่างมากมาย การเขียนเนื้อหาประเภทนี้จะแตกต่างจากการเขียนข่าวโดยทั่วไปที่เน้นในข้อเท็จจริงและการอธิบายความ แต่การเขียนเนื้อหาประเภทนี้จะต้องอาศัยความอิสระและความคิดเห็นอย่างกว้างขวางของนักเขียน นักเขียนจะต้องเขียนในเชิงของการประเมินและตีคุณค่าของผลงานเหล่านั้นซึ่งได้แก่รายการบันเทิงต่างๆ วรรณกรรมและศิลปกรรม นักเขียนจะต้องมีวิธีเขียนที่ทำให้ผู้อ่าน อ่านแล้วรู้สึกสนุกสนาน เข้าใจและชื่นชอบกับผลงานเหล่านั้น รูปแบบความบันเทิง วรรณกรรม และศิลปกรรมที่นักเขียนสามารถนำมาเขียนในรูปของบทปริทัศน์และบทวิจารณ์ในหน้าหนังสือพิมพ์ (ดรุณี หิรัญรักษ์, 2534: 106-108) มีดังนี้

1. หนังสือและบทความ
2. การละคร
3. คอนเสิร์ตและวงดนตรีแบบต่างๆ
4. แผ่นเสียง
5. ภาพยนตร์
6. รายการวิทยุและโทรทัศน์
7. การบรรยาย
8. ศิลปะ ภาพเขียน แกะสลัก
9. สถาปัตยกรรม

10. การเดินรำ
11. ภาพถ่าย
12. การแสดงโชว์ตามไนท์คลับ

คอลัมน์วิจารณ์ศิลปะ-บันเทิงคดี (Arts and Fiction) (ถาวร บุญวัฒน์, 2538: 184-185) ซึ่งเป็นคอลัมน์วิพากษ์วิจารณ์ศิลปะประเภทต่างๆ ในวงการบันเทิง เช่น ภาพยนตร์ เพลง ดนตรีและศิลปะพื้นเมือง นับเป็นคอลัมน์ที่มีอิทธิพลต่อคนในวงการมาก กล่าวกันว่าคอลัมน์ประเภทนี้จะทำให้ดารานักร้องโด่งดังดับฟ้าก็ได้ เสียคนไปเลยก็ได้ นักเขียนประเภทนี้ถ้าหวังผลประโยชน์ก็มักจะเขียนด้วยอารมณ์ ใครให้ประโยชน์ก็ยกย่องชมเชย ใครไม่ให้ก็โจมตีเสียดๆ หายๆ แต่หนังสือพิมพ์บางประเภทที่วิจารณ์กันด้วยหลักการ ด้วยเหตุด้วยผล ตีในสิ่งที่ควร ตีชมในสิ่งที่ควรชม การวิจารณ์วงการบันเทิงมักวิจารณ์ที่บทบาทและความประพฤติก่อนศิลปินวิจารณ์คุณภาพของงาน เช่น ภาพยนตร์ เพลง และวงดนตรี ผู้วิจารณ์จะต้องเป็นผู้ติดตามสังเกตการณ์ศึกษาและทำข่าวมาทางด้านนี้โดยเฉพาะหรืออาจเป็นคนภายนอกที่สนใจทางด้านนี้ เช่น นายแพทย์ พูนพิศ อมาตยกุล ในสยามรัฐ ในยุคที่มีการยกย่องศิลปินแห่งชาติทำให้ศิลปินสาขาต่างๆ มีบทบาทเด่นชัดและตกเป็นข่าวที่น่าสนใจ มีทั้งศิลปินภาพยนตร์, นาฏศิลป์, นักร้อง, นักดนตรี, นักประพันธ์, ช่างฝีมือและจิตรกร หนังสือพิมพ์ให้ความสนใจทางด้านนี้กันมากขึ้นมากบ้างน้อยบ้างแล้วแต่แนวทางของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นๆ

องค์ประกอบของคุณค่าข่าว

คุณค่าข่าว (News Value)

จ้ออ่าน วุฑฒิภรณ์รักษา (2536) ระบุว่า “คุณค่าทางข่าว” หรือ News Value นั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. ความสดต่อสมัย (Timeliness) นับได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการนำเสนอข่าว เพราะผู้อ่านมักให้ความสนใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสดๆ ร้อนๆ หรือเรื่องราวที่ทันสมัย ดังคำกล่าวที่ว่า “ข่าวต้องสดเหมือนปลา”
2. ความใกล้ชิด (Proximity/Nearness) นักจิตวิทยาอธิบายถึงนิสัยของมนุษย์ว่า

มนุษย์สนใจ เรื่องที่อยู่ใกล้ตัว อันอาจส่งผลกระทบต่อตัวเองได้มากกว่า ความใกล้ชิดนี้หมายถึง ความสัมพันธ์ใกล้ชิดต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

3. ความเด่น (Prominence) หมายถึงบุคคลสำคัญซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีเมื่อบุคคลนั้นๆ เข้าไปเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นย่อมได้รับความสนใจจากประชาชนโดยทั่วไปซึ่งความเด่นนี้ รวมถึงสถานที่สำคัญ วัตถุอันล้ำค่า ฯลฯ ด้วย

4. ความแปลกประหลาด (Oddity/Unusualness) เมื่อมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างผิดปกติหรือผิดวิสัยในสังคม เหตุการณ์นั้นย่อมก่อให้เกิดความสนใจและมีคุณค่าทางข่าวสูงเช่นเดียวกัน

5. ผลกระทบ (Consequence) ชาวที่มีผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมากมักจะได้รับการพิจารณาที่จะเสนอเป็นข่าวมากกว่า ชาวที่อาจเป็นผลกระทบกระเทือนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ

6. ความขัดแย้ง (Conflict) เพราะความขัดแย้งเป็นที่สนใจของมนุษย์โดยทั่วไป อาจเป็นความขัดแย้งทางการเมืองเศรษฐกิจ และสังคม

7. ความมีเงื่อนงำ (Suspense/Mystery) บางครั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอาจมีเบื้องหลัง ลึกลับซับซ้อน หนังสือพิมพ์มักให้ความสนใจขุดคุ้ยและนำมาตีแผ่เสนอเป็นข่าวติดต่อกันเป็นเวลาหลายวัน ซึ่งข่าวประเภทนี้จะได้รับความสนใจจากผู้อ่านอย่างกว้างขวางมาก

8. ความน่าสนใจของปฏิกิริยาทั่วไป (Human Interest) เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้ว ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกสะเทือนอารมณ์ (Emotion) ต่อเหตุการณ์หรือมีความรู้สึกร่วมทางอารมณ์กับบุคคลในข่าวด้วย เช่น เห็นอกเห็นใจ เศร้าโศกเสียใจ กลัวหรือหวาดระแวงว่าสักวันหนึ่งอาจเกิดขึ้นกับตัวเองได้ ชาวที่ก่อให้เกิดความรู้สึกสะเทือนอารมณ์ดังกล่าวนี้ส่วนใหญ่มักจะเป็นข่าวอาชญากรรม ที่ผู้อ่านสนใจอยากรู้สาเหตุที่แท้จริงเนื่องมาจากอะไร

9. เพศ (Sex) ธรรมชาติของมนุษย์มักสนใจเรื่องราวเกี่ยวกับเพศ ทั้งเพศเดียวกัน และต่างเพศหรือความผิดปกติทางเพศ

10. ความขบขัน (Amusement) ในช่วงเวลาที่บรรยากาศทางเศรษฐกิจและการเมือง กำลังเคร่งเครียด หนังสือพิมพ์อาจเสนอข่าวขบขันเพื่อผ่อนคลายบรรยากาศได้บ้างชั่วขณะหนึ่ง ข่าวขบขันนี้อาจเกิดขึ้นจากการกระทำของดาวตลกหรือเหตุการณ์อื่นๆ

11. ความเปลี่ยนแปลง (Change) ในสังคมมนุษย์ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีหรือทางไม่ดีก็ได้ การเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นนั้นมนุษย์ซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งในสังคม ก็จำเป็นต้องให้ความสนใจในการเปลี่ยนแปลงนั้นๆด้วย เพราะการเปลี่ยนแปลงย่อมมีผลกระทบต่อมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

12. ความก้าวหน้า (Progress) มนุษย์มีความพยายามดิ้นรนที่จะเอาชนะธรรมชาติ อยู่เสมอมนุษย์จึงได้ค้นคว้าทดลองหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์นี้บางครั้งทำให้ประชาชนทั่วโลกสนใจ จึงถือได้ว่ามีคุณค่าทางชาวสูงเช่นกัน

นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงของความก้าวหน้าของเหตุการณ์แล้ว พัฒนาการ (Development) หรือความสืบหน้าของเหตุการณ์ (Follow - up Story) ก็ถือเป็นองค์ประกอบของความเป็นข่าวเช่นเดียวกัน

การคัดเลือกข่าวโดยคำนึงถึงองค์ประกอบของข่าวดังกล่าวถือเป็นการคัดเลือกข่าวขั้นต้นซึ่งทั้งตัวนักข่าวหรือหัวหน้านักข่าวต่างก็สามารถใช้องค์ประกอบของข่าวมาพิจารณาตัดสินได้คร่าวๆว่า ข่าวใดมีความสำคัญมากกว่ากัน เพื่อให้ได้ข่าวที่จะนำเสนอในแต่ละวัน(วันดี ทองงอก, 2538: 10)

อย่างไรก็ตามการคัดเลือกข่าวโดยคำนึงถึงองค์ประกอบของคุณค่าข่าวที่กล่าวมาแล้วนั้นมิใช่สูตรหรือมาตรวัดที่จะยึดถือเป็นหลักแน่นอนเสมอไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์(Situation) และประเภทของข่าวที่แตกต่างกันไป

แหล่งข่าวและการแบ่งประเภทแหล่งข่าว

หนังสือพิมพ์รายวันแต่ละฉบับได้รับข่าวสารหลายแหล่งด้วยกัน ดังนั้นการแบ่งชนิดของแหล่งข่าวจึงอาจแบ่งได้ตามลักษณะที่มาของแหล่งข่าว คือ (พิศิษฐ์ ชวลาธาวัช และคณะ 2539: 49-52)

1. แหล่งข่าวประจำวัน (Beats)

แหล่งข่าวประจำซึ่งเรียกตามภาษาของหนังสือพิมพ์ว่า บีท (Beats) หรือรัน (Run) นี้หมายถึงบุคคลหรือสถานที่ ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของข่าวที่ผู้สื่อข่าวได้รับมอบหมายจาก

บรรณาธิการให้ไปติดตามข่าวอยู่เป็นประจำทุกวันหรือทุกสัปดาห์หรือเป็นระยะๆ แล้วแต่สถานการณ์ Beats นี้ถือเป็นแหล่งข่าวสำคัญที่หนังสือพิมพ์จะต้องจัดกำลังผู้สื่อข่าวให้ไปรับผิดชอบเป็นประจำเพื่อให้แน่ใจว่าหากเกิดเหตุการณ์ที่มีคุณค่าสำคัญทางข่าวแล้ว อุบัติการณ์เหล่านี้จะไม่สามารถเล็ดลอดสายตาของผู้สื่อข่าวไปได้

2. แหล่งข่าวพิเศษ (Volunteers)

นอกจากแหล่งข่าวประจำแล้ว หนังสือพิมพ์ยังได้ข่าวจำนวนไม่น้อยจากแหล่งข่าวพิเศษ แหล่งข่าวที่ว่ามีคุณสมบัติสนทนาคู่กับนักข่าวเป็นการส่วนตัวหรืออาจจะเป็นพลเมืองดีเขียนจดหมายมาแจ้งร้องทุกข์หรือโทรศัพท์มาชี้เบาะแสดการกระทำที่แสวงหาผลประโยชน์จากสาธารณะของบุคคลบางกลุ่ม ให้หนังสือพิมพ์ตีแผ่พฤติกรรมดังกล่าว ข่าวที่หนังสือพิมพ์ได้รับจากแหล่งข่าวพิเศษ เรียกว่า ทิป (Tip) ส่วนบุคคลที่แจ้งเบาะแสด หรือ Tip ให้หนังสือทราบเรียกว่า (Tipster) แต่หนังสือพิมพ์จำเป็นต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ เนื่องจาก Tip บางชิ้นอาจจะมีข้อมูลที่ไม่ถูกต้องครบถ้วนก็ได้

3. แหล่งข่าวจากสำนักข่าวหรือองค์กรขายข่าว (News Syndicates)

องค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อดำเนินกิจการ “ขาย” ให้แก่สมาชิกหรือลูกค้า ซึ่งรวมทั้งหนังสือพิมพ์ทั้งในประเทศและนอกประเทศนั้น หนังสือพิมพ์ถือว่าเป็นแหล่งข่าวที่สำคัญแหล่งหนึ่งขององค์กรดังกล่าวนี้เรียกว่า สำนักข่าว (News Agency) มีทั้งเป็นสำนักข่าวของรัฐและสำนักข่าวของเอกชน สมาชิกหรือลูกค้าของสำนักงานข่าวจะได้รับทราบข่าวที่เกิดขึ้นในชุมชนและในประเทศต่างๆ ผ่านทางโทรเลขบ้าง จึงเรียกสำนักข่าวอีกชื่อหนึ่งว่า Wire Service

4. แหล่งข่าวจากสิ่งตีพิมพ์ (Publications)

แหล่งข่าวนี้อาจเป็นแผ่นประกาศแถลงการณ์ ใบปลิว หรือเป็นนิตยสาร ตลอดจนข่าวแจกจากหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของรัฐหรือเอกชนที่ต้องการเผยแพร่ผลงานของตนสู่สาธารณชนเหล่านี้ เป็นต้น

จากแหล่งข่าวที่กล่าวมาข้างต้นนั้น หากพิจารณารวมๆ แล้วจะพบว่า แหล่งข่าวมีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. แหล่งข่าวเปิด (Open News Sources) หมายถึง แหล่งข่าวที่ได้รับการระบุชื่อ ตำแหน่ง อาชีพ ฯลฯ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของแหล่งข่าว ทั้งนี้เพื่อเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่ได้รับการเปิดเผยจากแหล่งข่าวดังกล่าว

2. แหล่งข่าวปิด (Confidential News Sources) หมายถึง แหล่งข่าวที่ไม่ต้องเปิดเผยชื่อ ตำแหน่ง อาชีพ ฯลฯ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของแหล่งข่าว ทั้งนี้เพราะเกรงว่าจะเกิดอันตรายแก่ตนเอง แต่มักจะเป็นผู้ให้เบาะแสข่าว ซึ่งอาจจะเป็นข้อมูลหรือรายละเอียดที่ลึกซึ้งซับซ้อน (อ่าน วุฑฒิกรมรักษา, 2536: 38)

ผู้สื่อข่าวและการแบ่งประเภทของผู้สื่อข่าว

ผู้สื่อข่าว (Reporter) มีความสำคัญและบทบาทในการรายงานข่าวของสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ ในแต่ละวันผู้สื่อข่าวถูกกำหนดให้รับผิดชอบงานข่าวแต่ละประเภท ทำการสื่อข่าวโดยวิธีรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกเหตุการณ์หรือสถานการณ์ การสัมภาษณ์ข้อมูลจากแหล่งข่าว ข้อมูลเอกสารและมีการนำไปรายงานแพร่หลาย โดยผู้สื่อข่าวจะต้องมีความพร้อมอยู่เสมอตลอด 24 ชั่วโมง งานของผู้สื่อข่าวขึ้นอยู่กับสิ่งที่เกิดขึ้นและน่าสนใจ ในแต่ละวันจะเฝ้าดูว่าในวันไหนที่ใดวันไหนหนึ่งจะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง และจะทำอย่างไรกับเรื่องเหล่านั้น ข่าวจะถูกรายงานไปสู่สาธารณชนในแต่ละวันแต่ละชั่วโมง มีผลให้ผู้รับข่าวฉลาดหรือโง่ก็ได้ สังคมเสื่อมทรามหรือดีงามก็ได้ สังคมระส่ำระสายหรือสงบก็ได้ สังคมไร้สติหรือมีสติก็ได้ ฯลฯ

ประเภทของผู้สื่อข่าว

ผู้สื่อข่าวแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ (อ่าน วุฑฒิกรมรักษา, 2536: 42-43)

1. ผู้สื่อข่าวประจำกองบรรณาธิการ

ผู้สื่อข่าวประเภทนี้ มักได้รับการว่าจ้างให้ทำงานประจำในกองบรรณาธิการภายใต้การบังคับบัญชาของบรรณาธิการข่าว (News Editor) และบรรณาธิการประจำหน้าต่างๆ (Page Editors) ตามแต่ละสายงาน

ผู้สื่อข่าวประจำกองบรรณาธิการยังแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ตามลักษณะงานที่ผู้สื่อข่าวต้องปฏิบัติ ได้แก่

1.1 ผู้สื่อข่าวที่ได้รับมอบหมายให้ทำข่าวทั่วไป (General Assignment)

ผู้สื่อข่าวประเภทนี้เป็นผู้สื่อข่าวที่ยังไม่ได้รับมอบหมายให้ไปทำข่าวประจำสายๆใดสายหนึ่งจึงต้องประจำอยู่ที่โรงพิมพ์ เตรียมพร้อมที่จะถูกส่งไปทำข่าวยังสถานที่ใดที่หนึ่งทันทีที่มีอุบัติเหตุการณ์เกิดขึ้น โดยที่ผู้สื่อข่าวประเภทนี้จะไม่รู้ตัวล่วงหน้ามาก่อนเลยว่าแต่ละวันจะต้องออกไปทำข่าวอะไรที่ไหน

1.2 ผู้สื่อข่าวประจำแหล่งข่าว (Beat or Run)

ผู้สื่อข่าวประเภทนี้จะได้รับมอบหมายให้ไปทำข่าวประจำบุคคลหรือสถานการณ์ที่เป็นแหล่งข่าวประจำอาชีพ ทำเนียบรัฐบาล รัฐสภา กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ สถานีตำรวจ ศาล ศาลากลางจังหวัด เป็นต้น ผู้สื่อข่าวประเภทนี้จึงรู้ว่าในแต่ละวันจะต้องไปหาข่าวที่ไหนและทำข่าวอย่างไร เนื่องจากจะต้องรับผิดชอบคอยติดตามความเคลื่อนไหวของแหล่งข่าวประจำของตนอยู่ตลอดเวลา

1.3 ผู้สื่อข่าวที่ได้รับมอบหมายให้ทำข่าวพิเศษ (Special Assignment)

ผู้สื่อข่าวประเภทนี้ เป็นผู้สื่อข่าวประเภทที่มักจะได้รับมอบหมายให้ไปทำข่าวพิเศษ ซึ่งต้องใช้ความสามารถเป็นพิเศษหรือมีขณะนั้นก็อาจจะได้รับมอบหมายให้ไปทำข่าวที่เรียกว่า "ข่าวตาม" (Follow-up Story) ซึ่งมีข้อมูลรายละเอียดเจาะลึกซับซ้อนเพิ่มเติมไปจากข้อมูลที่มีอยู่ในข่าวที่ได้รับจากผู้สื่อข่าวประจำสาย

2. ผู้สื่อข่าวท้องถิ่น

เป็นผู้สื่อข่าวที่มักจะมีภูมิลำเนาอยู่ท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่ตั้งสำนักงานของหนังสือพิมพ์ เช่น อยู่ต่างจังหวัด หรืออยู่ต่างประเทศ เป็นต้น ผู้สื่อข่าวประเภทนี้ปกติจะทำงานในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นหรือจังหวัดนั้นๆ อยู่แล้ว แต่ได้รับว่าจ้างจากหนังสือพิมพ์ฉบับใดฉบับหนึ่งในส่วนกลางให้เป็นผู้สื่อข่าวแทนหนังสือพิมพ์นั้นเป็นประจำในนามของหนังสือพิมพ์นั้นๆ โดยคิดค่าจ้างตามความยาวของข่าวซึ่งคิดเป็นคอลัมน์นิ้ว เมื่อข่าวที่ส่งมาให้ได้รับการตีพิมพ์

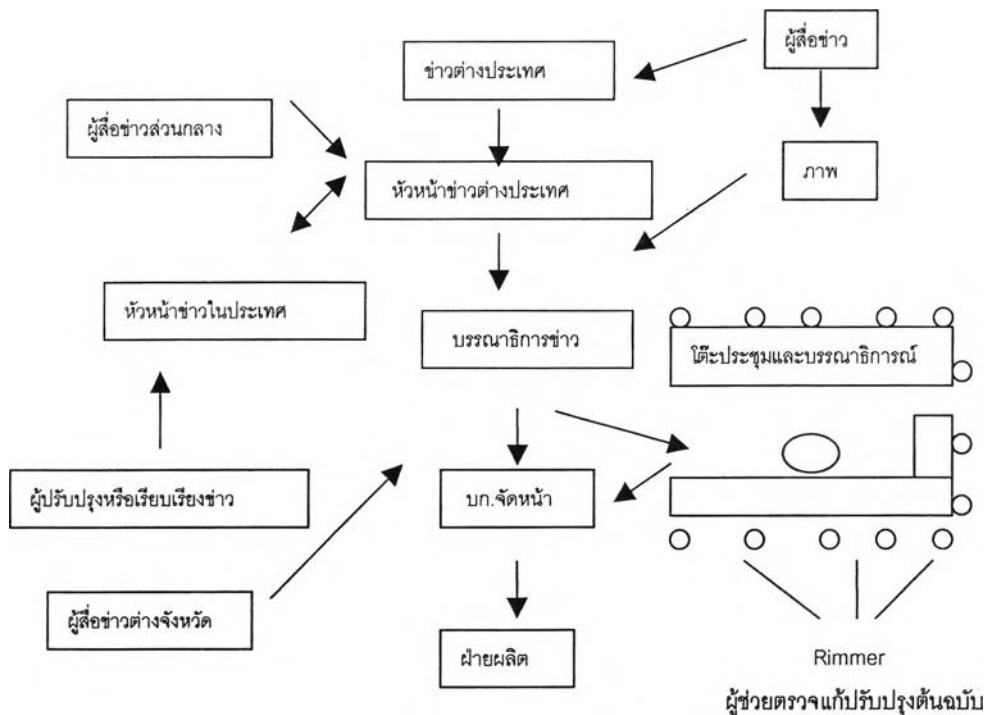
3. ผู้สื่อข่าวอิสระ

เป็นผู้สื่อข่าวที่ไม่สังกัดหนังสือพิมพ์ฉบับใดฉบับหนึ่ง นอกเสียจากว่าจะมีสัญญาเฉพาะว่าจ้างให้ทำข่าวใดข่าวหนึ่งในช่วงที่ผู้สื่อข่าวผู้นั้นอยู่ในท้องถิ่นที่มีอุบัติการณ์ที่น่าสนใจเกิดขึ้น ผู้สื่อข่าวประเภทนี้ปกติจะทำข่าวเป็นอิสระตามแต่ที่ตนจะเห็นว่าเหตุการณ์นั้นสำคัญและมีคุณค่าทางข่าวแล้วเสนอขายข่าวนั้นโดยคิดค่าจ้างเป็นขึ้นของข่าว ผู้สื่อข่าวอิสระนี้มีความเชี่ยวชาญในสายข่าวชนิดใดชนิดหนึ่งเป็นพิเศษ

นอกจากนี้นักข่าว บรรณาธิการของทั้งหนังสือพิมพ์ต่างๆ ก็คือ ผู้กรองข่าวสาร หรือผู้เปิดประตูข่าวสาร (Gatekeeper) และยังเป็นผู้ควบคุมการไหลของข่าวสารด้วย (อรนุช เลิศจรยรักษ์: 12)

กระบวนการผลิตข่าว (เส้นทางเดินของข่าว)

กระบวนการผลิตข่าว มีรูปแบบการทำงานในกองบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมักจะคล้ายกัน มีแนวการเดินทางของข่าว ลักษณะการทำงานและความเกี่ยวพันกันในการทำงานของแต่ละส่วนสามารถอธิบายได้จากแผนภาพการเดินทางของข่าวในกองบรรณาธิการ ได้ดังนี้

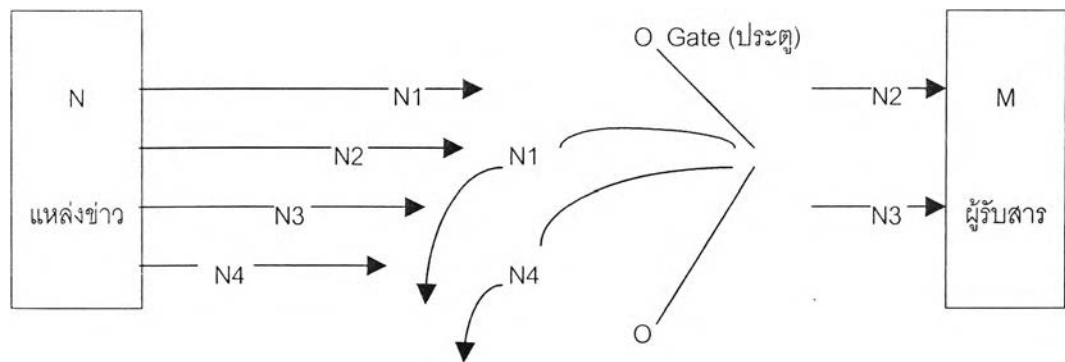

จากแผนภาพดังกล่าว ผู้สื่อข่าวจะเป็นผู้ได้พบเห็นหรือรับรู้เหตุการณ์เป็นคนแรก หน้าที่ของผู้สื่อข่าวคือรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงตามที่ได้พบเห็นให้กับบรรณาธิการข่าวแต่ละประเภท บรรณาธิการข่าวอาจจะปรับปรุงเรียบเรียงข่าว เป็นผู้ตรวจวิธีการเขียนข่าวของผู้สื่อข่าว และมีการประชุมโต๊ะข่าว เพื่อทำการบรรณาธิการข่าว ก่อนที่จะนำส่งข่าวไปให้บรรณาธิการแต่ละฝ่ายไปตีพิมพ์ ดังนั้นเห็นได้ว่าในเส้นทางเดินข่าว บุคคลแต่ละคนเปรียบเหมือนนายด่านซึ่งชรัมม์ (Wilbur Schramm, 1964) เขียนไว้ว่า Gatekeeper คือผู้มีสิทธิในการเปิดหรือปิดช่องทางของข่าวสารที่ส่งไปยังผู้รับสาร ฉะนั้นข่าวสารที่นำมาลงในหน้าหนังสือพิมพ์จึงมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจนำลงของบุคคลในกองบรรณาธิการที่ทำหน้าที่เป็นนายด่านของข่าวสารว่าให้เห็นความสำคัญของเนื้อหาที่จะนำไปลงมากน้อยเพียงใด

อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะมี Gatekeeper ก็คนที่ได้ควบคุมข่าวนั้นก่อนตีพิมพ์ออกสู่สายตาของสาธารณชนผู้อ่านก็ตาม แต่คนที่มีอิทธิพลต่อเนื้อหาของข่าวแต่ละข่าวนามากที่สุด คือ ผู้สื่อข่าว ทั้งนี้เพราะในการสื่อข่าวแต่ละครั้งนั้น ผู้สื่อข่าวจะเป็นคนตัดสินใจเองว่าจะถามคำถามว่าอย่างไร เขาจะไปตามหาแหล่งข่าวบุคคลได้ที่ไหน จะสัมภาษณ์ใคร จะถามคำถามว่าอย่างไรบ้าง ข้อเท็จจริงอะไรบ้างที่เขาควรจะได้ใส่เข้าไปในข่าวและข้อเท็จจริงใดที่เขาควรละทิ้ง(จอ่าน วุฑฒิภกรม รัชชา, 2536: 36)

แบบจำลองผู้เฝ้าประตู

แนวความคิดที่เกี่ยวกับหน้าที่ของ “ผู้เฝ้าประตู” (Gatekeeper) มาจากข้อเขียนของ เค เลวิน (Lewin K., 1947) ซึ่งตั้งข้อสังเกตว่าข่าวสารจะไหลผ่านช่องทางต่างๆที่มีประตู ซึ่งจะปล่อยให้หรือกักข่าวสารต่างๆ ตามกฎเกณฑ์หรือโดยวินิจฉัยของผู้เฝ้าประตูเองจะยอมให้ข่าวสารไหลผ่านไปได้หรือไม่ ต่อมาเมื่อปี 1950 ดี เอ็ม ไวท์ (White D.M., 1950) ได้ใช้แนวคิดเรื่อง “ผู้เฝ้าประตู” ไปใช้ในการศึกษากิจกรรมของบรรณาธิการข่าวโทรพิมพ์ของหนังสือพิมพ์อเมริกาฉบับหนึ่ง ซึ่งกิจกรรมในการตัดสินใจคัดเลือกข่าวเพื่อตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์มีส่วนคล้ายกับหน้าที่ผู้เฝ้าประตู มีกระบวนการดังในแบบจำลอง

N1, N2, N3, N4 ข่าวแต่ละชิ้น
 N1, N4 ข่าวที่ไม่ถูกเลือก
 N2, N3 ข่าวที่ถูกเลือก
 แบบจำลองเฝ้าประตูของ ดี เอ็ม ไวท์ (1950)

จากแบบจำลองของ ไวท์ จะเห็นได้ว่าแหล่งข่าวมีข่าวสารมากมายหลายชิ้น (N1, N2, N3, N4) ที่ส่งมายังหนังสือพิมพ์ ผู้จัดทำข่าวจะทำหน้าที่คัดเลือกข่าวสารเพียงบางชิ้นเพื่อตีพิมพ์ ส่วนข่าวอีกหลายชิ้นจะถูกตัดทิ้งไป ข่าวสารที่ถูกคัดเลือกไว้นี้จะผ่านกระบวนการตกแต่งให้เหมาะสมกับเวลา เนื้อที่และลักษณะของสื่อ เพื่อส่งไปยังผู้รับสารต่อไป

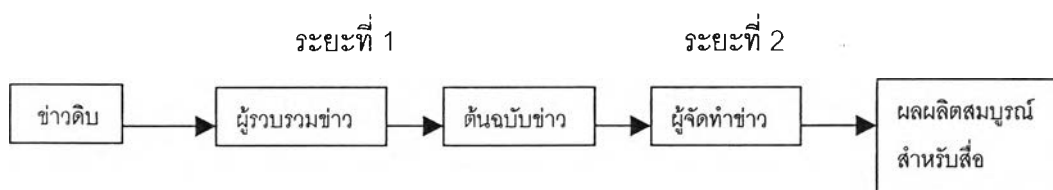
ในวงการผู้จัดทำข่าวหรือผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ผู้ที่ทำหน้าที่เฝ้าประตูหรือเปิดปิดประตูข่าวสารเหล่านี้จะหมายถึงบรรณาธิการรวมทั้งนักข่าวที่ปฏิบัติหน้าที่รวบรวมข่าวสารจากที่เกิดเหตุ โดยบรรณาธิการจะทำหน้าที่ตรวจสอบคัดเลือกเรียบเรียงข่าวสารที่ได้รับจากนักข่าวเพื่อเสนอให้สาธารณชนรับทราบ ดังนั้นผู้จัดทำข่าวจึงอยู่ในฐานะที่จะควบคุม (Control) ข่าวสาร ทั้งนี้โดยอาศัยวิธีการคัดเลือกเรียบเรียงข่าว ตกแต่งและจัดหน้า ตลอดจนการกำหนดเวลาเสนอข่าวสารและการลำดับความสำคัญของข่าว (วิลัย จัตรกุล ณ อยุธยา, 2534: 3)

แบบจำลองการกระทำสองครั้ง

เบส (Bass A.Z., 1969) ได้ปรับปรุงทฤษฎีของ ไวท์ เกี่ยวกับนายประตูข่าวสาร ว่ายังมีได้แสดงความแตกต่างระหว่างบทบาทของนายประตูข่าวสารทั้งหลายและมีได้แสดงให้เห็นถึงสิ่งซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของการเลือกสรรและได้ชี้ว่า กระบวนการเลือกสรรข่าวสารเกิดขึ้นภายในองค์กรข่าวเท่านั้นเองแต่ควรแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

1. ระยะเวลารวบรวมข่าว
2. ระยะเวลากระบวนการจัดทำข่าว

ดังแสดงในภาพ

ขั้นตอนแรกเกิดขึ้นเมื่อรวบรวมข่าวจะทำข่าวดิบ ให้เป็นต้นฉบับข่าวหรือเรื่องราวที่เป็นข่าวต่างๆ

ขั้นตอนที่ 2 เกิดขึ้นเมื่อผู้จัดทำข่าว ปรับเปลี่ยนตกแต่งข่าวต่างๆ ให้อยู่ในรูป “ผลิตภัณฑ์สมบูรณ์” สำหรับนำเสนอผ่านสื่อ

แบบจำลองนี้มีประโยชน์ในการศึกษากิจกรรมของหนังสือพิมพ์ และการแบ่งเป็น สองระยะ ช่วยแยกบุคคลที่ใกล้ชิดกับแหล่งข่าวและมีส่วนพัวพันกับแหล่งข่าว ออกจากบุคคลซึ่งทำหน้าที่โดยตรงในความหมายของนายประจักษ์ข่าวสาร

บทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์

มาลี บุญศิริพันธ์ (2534) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ไว้ว่า หนังสือพิมพ์ต้องทำหน้าที่สนองตอบความต้องการของสังคมมีบทบาทอย่างสำคัญทั้งการให้คุณและโทษต่อผู้อ่าน จึงต้องมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาการทางความคิดสติปัญญาของผู้อ่านพร้อมกันไป ภาระหน้าที่ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เลยคือความพยายามเป็นผู้ชี้แนะ ยกกระดับความคิดและความรู้ของสาธารณชนให้มีรสนิมอันดี เปรียบเสมือนเข็มทิศส่องทางให้แก่สังคมและเป็นกระจกสะท้อนสังคม ภาระหน้าที่ดังกล่าวถูกกำหนดเป็นความรับผิดชอบของหนังสือพิมพ์ในสังคมประชาธิปไตย

หน้าที่หลักของหนังสือพิมพ์ คือ

1. ให้ข่าวสาร (To Inform)

ถือเป็นหน้าที่หลักที่จะต้องแสวงหาข้อมูลอันเป็นข้อเท็จจริง (Facts) มารายงานให้ประชาชนได้ทราบการเสนอข่าวและสารนี้จะรายงานออกมาในลักษณะของข่าว บทความ

สารคดีและคอลัมน์ต่างๆ ข่าวและสารที่นำเสนอทางหนังสือพิมพ์นั้นจะต้องเป็นข้อเท็จจริง (Facts) ที่ถูกต้องครบถ้วน ชัดเจน เทียบตรงและเป็นธรรม การรายงานข่าวจำเป็นต้องให้ข้อเท็จจริงแก่ผู้อ่านให้สมบูรณ์ครบถ้วนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อผู้อ่านจะได้รับทราบเหตุการณ์ทั้งหมดอย่างถูกต้อง สามารถวินิจฉัยเหตุการณ์ได้ด้วยตนเอง

2. ให้ข้อเสนอแนะ (To Give Opinion)

หน้าที่ในการให้ข้อเสนอแนะหรือการชี้แนะทางนั้นต้องไม่ใช่การเสนอแนะในรายงานข่าว เพราะข่าวนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงล้วนๆ การเสนอแนะการแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือต่อข่าวที่ได้รายงานไปแล้วกระทำโดยผ่านคอลัมน์อื่นๆ เช่น บทบรรณาธิการ บทวิจารณ์ บทความ

เนื่องจากหนังสือพิมพ์เป็นแหล่งรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดในปัจจุบัน ดังนั้นในการแสดงความคิดเห็นจึงต้องกระทำอย่างเป็นกลาง (Objective) และยุติธรรม (Fair) เพื่อให้ได้รับความเชื่อถือ การเสนอแนะเรื่องใดจำเป็นต้องกระทำอย่างระมัดระวัง และอยู่บนรากฐานของเหตุผลที่เหมาะสมและถูกต้อง

3. ให้ความบันเทิง (To Entertain)

ความบันเทิงที่ผู้อ่านจะได้จากการอ่านเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ความรู้สึก และพักผ่อนสมองไปในเวลาเดียวกัน ถึงแม้ว่าจะมีงานวิจัยบางชิ้นชี้ว่า ข่าวสารเกี่ยวกับความบันเทิงในหน้าหนังสือพิมพ์ มักจะได้รับความสนใจอ่านมากกว่าข่าวสารประเภทอื่นๆ

4. เป็นสื่อโฆษณา (To Advertise)

หน้าที่ส่วนนี้ดูเหมือนจะหลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับสื่อมวลชนในสังคมทุนนิยมและสังคมประชาธิปไตยเพราะสภาพการแข่งขันทางธุรกิจการค้า หนังสือพิมพ์จึงเป็นสื่อที่สามารถให้ข่าวสาร การนำเสนอสินค้าธุรกิจ ให้ผู้อ่านได้มีการเลือกซื้อหรือตัดสินใจได้ทางหนึ่งเชื่อกันว่าโฆษณาในหนังสือพิมพ์มีบทบาทกระตุ้นให้เกิดอำนาจการซื้อทำให้เกิดการพัฒนาธุรกิจให้ก้าวหน้า ข้อสำคัญที่สุดก็คือ การขายเนื้อที่โฆษณาเป็นแหล่งรายได้สำคัญที่สุดของหนังสือพิมพ์ก็ว่าได้ "โฆษณาคือเส้นโลหิตของธุรกิจหนังสือพิมพ์" ถ้าไม่มีโฆษณา หนังสือพิมพ์ก็อยู่ไม่ได้ เพราะอาศัยราคาจำหน่ายเพียงอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอต่อการลงทุนและถ้าไม่มีโฆษณาอาจต้องซื้อหนังสือพิมพ์ในราคาที่แพงขึ้นมาก ส่งผลให้ระดับความนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ลดลงไปด้วย อย่างไรก็ตาม การโฆษณาในหนังสือพิมพ์ก็ถือเป็นหน้าที่ให้บริการชุมชนอย่างหนึ่งของสื่อมวลชน

เมื่อมีหน้าที่หนังสือพิมพ์ต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบพร้อมๆ กันไปกับการปฏิบัติหน้าที่ทั้ง 4 ประการ เพราะหากหนังสือพิมพ์รายงานข่าวไม่ถูกต้อง บิดเบือนข้อเท็จจริง ทำให้ผู้อ่านเข้าใจผิดก็สามารถบิดเบือนกระแสความคิดสาธารณะมติไปในทางลบได้ ยิ่งถ้าหนังสือพิมพ์แสดงความคิดเห็นผ่านคอลัมน์ต่างๆ โดยปราศจากการวินิจฉัยข้อมูลอย่างเป็นธรรมหรือมีวัตถุประสงค์ไม่ดีแล้วย่อมก่อให้เกิดความเชื่อในเรื่องนั้นๆ อย่างผิดๆ การปฏิบัติหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ไม่ว่าจะเป็นทางใดก็ตาม ต้องตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสังคมอยู่ทุกขณะจิต ไม่ว่าจะโดยการรายงานข่าว เสนอความเห็น สาระเกี่ยวกับความบันเทิง หรือแม้กระทั่งการรับประกาศโฆษณา หนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของสังคม มีภาระหน้าที่ที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม มีหน้าที่หลักในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงนำเสนอให้สาธารณชนได้รับทราบ ในลักษณะของข่าว บทความ บทวิจารณ์ เป็นต้น นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ต้องให้ข้อเสนอแนะในลักษณะที่เป็นการแสดงความคิดเห็นต่อข่าวนั้นอย่างถูกต้องเที่ยงตรงและเป็นธรรม หนังสือพิมพ์ย่อมต้องมีความรับผิดชอบต่อความคิดเห็นและจิตใจของผู้อ่านไปพร้อมกันด้วย เพราะหน้าที่ของหนังสือพิมพ์คือ ให้แสงสว่าง ให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางทวีปัญญา ช่วยการปลูกฝังวัฒนธรรมอันดีแก่ประชาชน (อุทธรณ์ พลกุล, 2517: 115)

แฟรงค์ ดับบลิว รูเชอร์ (Frank W. Rucher, 1968: 5-6) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อสังคมดังนี้

1. ทำหน้าที่แถลงการณ์ โดยเสนอข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน
2. ให้สาระของข่าวสารอันอาจจะมีภาพประกอบเพื่อความเข้าใจ
3. สร้างประสามติโดยกระตุ้นให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นลงในหนังสือพิมพ์
4. เผยแพร่ชุมชนของตนเองสู่โลกภายนอกชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่องข้อควรแก้ไขของชุมชน
5. ป้องกันและเหนี่ยวรั้งการกระทำที่ผิดจากวิถีทางประชาธิปไตย
6. ให้การศึกษาแก่ผู้อ่านในด้านต่างๆ ด้วยการให้ความรู้

เมื่อหนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ของตนต่อสังคมในด้านต่างๆ ดังกล่าวแล้ว ย่อมจะต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบในการเสนอข่าวสารด้วยเช่นกัน เพื่อประโยชน์ของประชาชนผู้อ่านอันมีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมโดยตรงนั่นเอง ดังนั้นหนังสือพิมพ์ควรคำนึงถึงหลักสำคัญบาง

ประการต่อความรับผิดชอบในการนำเสนอข้อมูล ได้แก่ การเสนอข่าวที่ตรงต่อความเป็นจริง เป็นประโยชน์ ไม่มีการบิดเบือนใดๆ ทั้งเจตนาหรือผลอ้อม เพื่อให้ประชาชนสามารถวินิจฉัยปัญหา สาธารณะได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพด้วยตนเอง เสนอข่าวด้วยความเป็นกลาง ไม่เสนอข่าวด้านเดียว โดยเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับข้อขัดแย้งหรือผลประโยชน์ขัดกัน ซึ่งจะเป็นผลกระทบถึงการให้คุณให้โทษแก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ควรเสนอข่าวด้วยความรวดเร็วทันเหตุการณ์ และมีความชัดเจนแจ่มแจ้ง ไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในเนื้อหาข่าว ใช้ภาษาเรียบง่าย กะทัดรัด ไม่หยาบคาย อีกทั้งเสนอข่าวที่มีค่าควรแก่การเสนอข่าว ข่าวที่มีคุณค่าจะพิจารณาได้ง่ายจากความเกี่ยวข้องของข่าวนั้นกับส่วนได้ส่วนเสียของประชาชน ข่าวที่มีคุณค่าจะให้ส่วนได้มากกว่า ส่วนเสียเช่น ช่วยสร้างเสริมความเจริญ ความผาสุก และความสงบเรียบร้อยของชุมชน อาทิ ข่าวของสังคมและชาติบ้านเมือง ข่าวที่ให้ความรู้ทั่วไป เป็นต้น (วัลลภ สวัสดิวัลลภ, 2527: 360)

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533) ได้สรุปภารกิจของสื่อมวลชนที่สำคัญดังนี้

1. การสอดส่องแจ้งข้อเท็จจริงให้กับสังคม (Surveillance) โดยการรายงานข่าวและการนำเสนอข่าว(News) ที่เกิดขึ้นแจ้งให้ประชาชนรับทราบ การนำเสนอข่าวจะต้องเป็นสารสนเทศหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากเหตุการณ์หรือแหล่งข่าว มิใช่เกิดจากการตีความและสอดแทรกค่านิยมส่วนตัวของสื่อมวลชนไปด้วย ข้อนี้นักวิชาการบางท่านเรียกว่าหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร หรือ (Information)
2. การวิพากษ์วิจารณ์สังคม (Correlation) การวิพากษ์วิจารณ์เป็นผลพวงจากการให้คุณค่าของข่าวที่เกิดขึ้นภายในสังคม การวิจารณ์จึงไม่ใช่ข้อเท็จจริง แต่เป็นการแปลความหมาย (Interpretation)จากเนื้อหาของข่าวที่เกิดขึ้น ดังนั้นการวิพากษ์วิจารณ์จึงเป็นการเชื่อมโยงปรากฏการณ์ของข่าวนั้นๆ กับทัศนคติของผู้เขียน เพื่อสนองต่อสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศของสังคมในขณะนั้นๆ งานของสื่อมวลชนในเชิงนี้มีลักษณะเป็นการนำเสนอเพื่อโน้มน้าวให้ผู้รับสารคล้อยตามสื่อมวลชน ทั้งนี้เพื่อหวังผลให้เกิดความสอดคล้องทางความคิดและเอกภาพของสังคมในการนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่าตามทัศนะของสื่อมวลชนนั้นๆ ตัวอย่างของการวิพากษ์วิจารณ์สังคมตามที่ปรากฏคือบทบรรณาธิการหรือข้อเขียนในคอลัมน์ต่างๆ หรือข้อคิดเห็นในหน้าของหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

ลาสส์เวลล์ (Lasswell, 1948) อธิบายว่าหน้าที่อย่างหนึ่งของสื่อมวลชนคือการประสานส่วนต่างๆ ในสังคมเพื่อแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพราะสังคมมีความแตกต่างหลากหลาย ผู้ที่จะสร้างสรรค์ความสัมพันธ์เชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของสังคมสร้างค่านิยมที่เหมือนกันให้จุดประกายขึ้นมาในแต่ละส่วนของสังคมได้คือ บรรณาธิการ นักหนังสือพิมพ์ นักพูดเพื่อสังคม หรือสื่อมวลชนนั่นเอง

3. การถ่ายทอดมรดกทางสังคม (Heritage) นอกเหนือจากการที่สื่อมวลชนจะมีหน้าที่รายงานปรากฏการณ์และการแปลความของปรากฏการณ์ทางสังคม (ข่าว) แล้วสื่อมวลชนยังสามารถให้ความรู้แก่ผู้รับสารได้ ทั้งโดยตรง (การศึกษา) และโดยทางอ้อม (การเรียนรู้) ความรู้ดังกล่าวหมายถึง องค์ความรู้ (Body of Knowledge) วิชาการ นวัตกรรม ค่านิยม อุดมการณ์ ปทัสฐาน และกฎหมาย เป็นต้น การนำเสนอของสื่อมวลชนนี้เป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้แก่สังคม รวมทั้งเป็นความสามารถถ่ายทอดความรู้ไปยังคนรุ่นหนึ่งด้วยประสบการณ์ของคนอีกรุ่นหนึ่งผ่านสื่อมวลชน

มรดกสังคมที่ผ่านสื่อมวลชนสะท้อนถึงวัฒนธรรมของสังคมและประสบการณ์ส่วนบุคคลของนักสื่อมวลชน การถ่ายทอดมรดกทางสังคมของสื่อมวลชนจึงแทรกอยู่ทั่วไปโดยตรงและแทรกอยู่ระหว่างบรรทัดในการนำเสนอของสื่อมวลชน การย้อนกลับไปศึกษางานของสื่อมวลชนในอดีตย่อมทำให้เห็นประวัติศาสตร์ทางความคิดของสังคมในยุคต่างๆ ได้เสมอ ลาสส์เวลล์ เรียกหน้าที่ส่วนนี้ว่าการสืบทอดถ่ายทอดทางวัฒนธรรม (Transmission) ในสังคมมวลชนหรือสังคม ขนาดใหญ่ สื่อมวลชนจะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในคุณค่าของวัฒนธรรมผ่านคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง

4. ให้กิจกรรมบันเทิง (Entertainment) เดิมลาสส์เวลล์ ได้ชี้ให้เห็นว่าหน้าที่ของสื่อมวลชนที่สำคัญมี 3 ประการข้างต้น แต่ชาร์ลส์ ไรท์ (Charles R. Wright, 1975) ได้เพิ่มเติมภารกิจของสื่อมวลชนอีกประการคือ การนำเสนอกิจกรรมบันเทิงซึ่งลาสส์เวลล์ไม่ได้ครอบคลุมไว้ในหน้าที่ของสื่อมวลชน อันที่จริงแม้ว่าการเสนอหน้าที่ในด้านความบันเทิงอาจดูไม่เป็นสาระ เมื่อเปรียบเทียบกับหน้าที่ 3 ประการข้างต้นแต่ย่อมปฏิเสธไม่ได้ว่าสื่อมวลชนทุกแขนงมักนำเสนอด้านบันเทิงมากกว่าด้านอื่นๆ ยิ่งในปัจจุบันแล้ว การเปิดรับสื่อมวลชนของบุคคลส่วนใหญ่ก็เพื่อแสวงหาความบันเทิงให้กับตนเองหรือมิฉะนั้นก็เพื่อต้องการติดตามความเคลื่อนไหวของกิจกรรมบันเทิง

งานวิจัยนี้สนใจที่จะศึกษาลักษณะเนื้อหาประเด็นที่น่าเสนอทั้งในรูปของข่าว บทความ และคอลัมน์วิจารณ์ต่างๆ ในหน้าศิลปะบันเทิง ว่าได้ทำหน้าที่สนองตอบตามความต้องการด้านบันเทิงเรีงรมณ์ของผู้อ่านได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพมากน้อยแค่ไหน โดยพิจารณาถึงผู้เกี่ยวข้องทั้งบุคคลที่เป็นผู้จัดทำข่าว ผู้สื่อข่าว คอลัมน์นิสต์ บรรณาธิการข่าว รวมถึงแหล่งข่าวได้แก่นักแสดง ผู้สร้าง ผู้กำกับและทัศนคติที่มีต่อกันจากการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย

อิทธิพลของหนังสือพิมพ์

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสื่อทางวารสารศาสตร์ด้วยกัน หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ทรงอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้รับสารมากที่สุด อิทธิพลของหนังสือพิมพ์มิได้มีเพียงปัจเจกชน (Individuals) ในด้านความเข้าใจ ความคิดเห็น อารมณ์ ความเชื่อมั่น ทัศนคติ และพฤติกรรมที่แสดงออกเท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลต่อสังคม (Society) หรือต่อวัฒนธรรม (Culture) ทั้งหมดโดยส่วนรวม โดยเฉพาะการหลั่งไหลของข่าวสารที่ต่อเนื่องกันของหนังสือพิมพ์ ยังทำให้เกิดอิทธิพลที่ฝังลึกและมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอีกด้วย (สิริทิพย์ ชันสุวรรณ, 2539)

สิ่งที่เอื้อต่ออิทธิพลของหนังสือพิมพ์ นอกจากความก้าวหน้าในด้านอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้แทนพิมพ์ที่มีประสิทธิภาพในการพิมพ์ช่วยให้การผลิตหนังสือพิมพ์สะดวกรวดเร็วขึ้นแล้ว หนังสือพิมพ์ยังมีบุคลากรที่ผ่านการฝึกฝนทางด้านวารสารศาสตร์และศาสตร์อื่นๆ มามากพอสมควร บุคคลเหล่านี้เองที่เป็นผู้ดำเนินจนก่อให้เกิดอิทธิพลต่อประชาคมิตต่างๆ จากผู้รับสารในสังคม ซึ่งหนังสือพิมพ์ได้เปรียบสื่อมวลชนแขนงอื่นๆ ในแง่ความรวดเร็ว กว้างขวาง แพร่หลายและเป็นสื่อที่มีผลต่อแนวความคิดต่างๆ ในระยะยาว

นอกจากนั้นนโยบายของหนังสือพิมพ์ยังเป็นปัจจัยที่ช่วยเพิ่มเสริมสร้างอิทธิพลของหนังสือพิมพ์ เพราะในสังคมประชาธิปไตยหนังสือพิมพ์ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้นำในด้านความคิด ซึ่งจะเป็นผู้ช่วยกระตุ้นให้มีการสร้างและหล่อหลอมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสาธารณะที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกันของประชากรในชุมชนหรือในสังคมนั้นอย่างมาก เหตุนี้หนังสือพิมพ์จึงต้องมีนโยบาย (Policy) ของตนเองเอาไว้เป็นแนวทางในการปฏิบัตินั้นด้วย

หนังสือพิมพ์ที่ประสบความสำเร็จแต่ละฉบับ เมื่อวิเคราะห์ดูจะพบว่ามีนโยบายเหมือนกันอยู่อันหนึ่งคือนโยบายบริการสาธารณะ ซึ่งการบริการสาธารณะที่หนังสือพิมพ์ปฏิบัติกันโดยทั่วไปคือ การสนับสนุนให้เกิดความยุติธรรมในสังคมสนับสนุนและเคารพสิทธิเสรีภาพของประชาชนสนับสนุนคนดี ผู้สุจริตและต่อสู้เพื่อคนยากไร้ด้วยโอกาส สนับสนุนให้มีการปฏิรูปด้านต่างๆ ในชุมชนเพื่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นโยบายบริการสาธารณะถือเป็นนโยบายหลักของหนังสือพิมพ์ซึ่งแต่ละฉบับมักจะกำหนดเอาไว้โดยเปิดเผยในรูปของวัตถุประสงค์ (Objective) เพื่อให้ผู้ทำงานในหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะผู้ที่ทำงานในกองบรรณาธิการได้ยึดถือเพื่อปฏิบัติงานด้วยการเสนอข่าวให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

สิริทิพย์ ชันสุวรรณ (2539: 27) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เอื้อให้หนังสือพิมพ์สามารถสร้างอิทธิพลให้เกิดขึ้นต่อประชาชาติและความรู้สึกนึกคิดของประชาชน ผู้รับข่าวสารได้โดยผ่านการปฏิบัติงานตามหน้าที่ต่างๆ เช่น

1. ทางกรรการรายงานข่าว (News Reporting)

หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจะมีนักข่าวของตนไปประจำอยู่ตามที่ตั้งต่างๆ นักข่าวเหล่านี้จะทำหน้าที่เป็นประจักษ์พยาน (Witness) และรายงานเหตุการณ์ข้อเท็จจริง (Facts) มาให้ประชาชนในรูปแบบของข่าว (News) ชนิดต่างๆ อาทิเช่น ข่าวการเมือง ข่าวสุขภาพ อนามัย ข่าวการสอบสวนคดีความ ข่าวเกษตรกร ข่าวธุรกิจ ข่าวบันเทิงฯลฯ เป็นต้น นอกจากการรายงานข้อเท็จจริงออกมาในรูปตัวหนังสือแล้ว ยังนิยมเสนอรายงานในรูปแบบของ "ภาพข่าว" (News Photographs) ด้วย โดยเฉพาะข่าวบันเทิงภาพข่าวมักจะมีมากกว่าในหน้าข่าวอื่นๆ

การรายงานข่าวตามข้อเท็จจริงช่วยให้ความคิดเห็นของประชาชนทันต่อเหตุการณ์สาธารณชนได้รับการแจ้งข่าวสารอย่างดีถือเป็นความจำเป็นในระบบประชาธิปไตย ถ้าหากหนังสือพิมพ์ละเลยการรายงานข้อเท็จจริงอันเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับปัญหาสาธารณะใดๆ ให้ประชาชนได้ทราบอย่างถูกต้องครบถ้วนและตรงไปตรงมาแล้ว ผลประโยชน์สาธารณะอาจจะถูกกลุ่มอิทธิพลแฝงเร้น ไซ้เล่ห์เพทุบายเบียดบังเอาไปเป็นส่วนตน การซื้อราษฎร์ การซื้อโกงระบาคทั่วไปโดยไม่มีความหวาดหวั่นต่อการเปิดโปงแฉโพลแต่อย่างใด ความพยายามปิดบังข่าว (Suppress) บางข่าวหรือบิดเบือน (Distort) ข่าวบางข่าวที่ไม่เป็นประโยชน์ของตนโดยอาศัยหนังสือพิมพ์เป็นเครื่องมือ ก็นับว่าเป็นอันตรายต่อความมั่นคงทางด้านศีลธรรมและจริยธรรมของสังคม

2. ทางกรเขียนวิพากษ์วิจารณ์และเสนอแนะความคิดเห็น

นักหนังสือพิมพ์จะพยายามเฝ้ามองศึกษาและติดตามความเคลื่อนไหวในวงการต่างๆพร้อมกับเตรียมข้อมูลที่จะตีพิมพ์และติดตามตรวจสอบโจมตีพฤติกรรมใดๆที่ไม่สอดคล้องกับประโยชน์ของสาธารณะ ขณะเดียวกันก็จะเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ของสาธารณชนมาเสนอแนะ นอกจากการแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ผ่านทางบทบรรณาธิการแล้ว อิทธิพลอีกประการหนึ่งก็คือ อิทธิพลจากการแสดงความคิดเห็นผ่านทางบทวิเคราะห์ บทวิจารณ์ และคอลัมน์ประจำต่างๆ ข้อเขียนเหล่านี้มีส่วนช่วยกระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้ดีขึ้นในสังคม

อิทธิพลของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อสังคมนั้น หมายถึงผลกระทบของหนังสือพิมพ์ที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นกับสังคมในทุกๆ ด้านและการเปลี่ยนแปลงนี้จะมีทั้งที่เป็นไปในลักษณะซ้ำๆ ค่อยเป็นค่อยไปกับในลักษณะตรงกันข้ามที่เป็นไปอย่างรวดเร็วจนประชาชนที่อยู่ในสังคมไม่สามารถปรับตัวได้ทัน อันเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหา

ทองใบ ทองเปาด์ (2527: 341) ได้จำแนกอิทธิพลของหนังสือพิมพ์ไว้ 4 ประการ คือ

1. อิทธิพลต่อความคิดหรือทรรศนะของประชาชน

ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวต่างๆ กิตติ บทความและบทวิจารณ์ต่างๆ กิตติ เหล่านี้มีอิทธิพลในทางก่อให้เกิดความคิดหรือทรรศนะแก่ผู้อ่าน ซึ่งอาจจะเห็นด้วยหรือขัดแย้งก็ได้

2. อิทธิพลต่อศีลธรรมของประชาชน

อิทธิพลในด้านนี้อยู่ที่วิธีการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ หากเน้นข่าวอาชญากรรมลงภาพที่ล่อแหลมต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนลงเรื่องในเชิงลามกอนาจาร ก็ให้ผลในทางลบ แต่ถ้าเน้นในทางตรงกันข้าม ยกย่องสรรเสริญคนดี ลงเรื่องที่สร้างสรรค์ประเทืองปัญญาเหล่านี้ผลที่ได้ก็จะเป็นทางบวก

3. อิทธิพลต่อรสนิยมของประชาชน

ข่าวสาร สารคดี บทความ รวมทั้งภาพและการโฆษณาสินค้า หนังสือพิมพ์ที่ดีมีคุณภาพจะพิถีพิถันในการเลือกต้องกรองทั้งในด้านเนื้อหาสาระและวิธีเสนอให้มีคุณค่าต่อผู้อ่านและรวมถึงการใช้ภาษา ทั้งนี้หนังสือพิมพ์ต้องตระหนักอยู่เสมอว่าสิ่งเหล่านี้จะเป็นบทเรียนและแบบอย่างที่จะซึมซาบเข้าสู่ประชาชนผู้อ่านตลอดเวลา หากเป็นแบบอย่างที่ดีก็หมายถึงการ

พัฒนาจิตใจและสติปัญญาให้สูงขึ้น มองเห็นว่าสิ่งใดดีงามหรือไม่ดีงาม สิ่งใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมและสิ่งใดควรหรือไม่ควร นับเป็นอิทธิพลอย่างหนึ่งของหนังสือพิมพ์ในการปลูกฝังรสนิยมแก่ประชาชน

4. อิทธิพลต่อมาตรฐานการครองชีพของประชาชน

มาตรฐานการครองชีพหมายถึงการกินดีอยู่ดี มีอาชีพเป็นหลักฐานมั่นคง มีสุขภาพดีทั้งจิตและกาย มีที่อยู่ที่ถูกสุขลักษณะและสมควรแก่สภาพและที่สำคัญก็คือ มีสติปัญญา รู้จักใช้วิจารณญาณสามารถแก้ปัญหาเป็นปัจจัยเหล่านี้หนังสือพิมพ์สามารถให้การศึกษาแก่ประชาชนได้โดยป้อนผ่านทางบทความ บทวิจารณ์ต่างๆ เป็นต้น

นอกจากนี้แล้ว หนังสือพิมพ์ยังก่อให้เกิดพฤติกรรมร่วมหรือสาธารณมติ (Public Opinion) สาธารณมติหมายถึงความคิดเห็นรวมของประชาชนหรือกลุ่มความคิดต่างๆ ที่มีต่อประเด็นข้อโต้แย้ง (Controversial Issues) ต่างๆ อาจกล่าวได้ว่าสาธารณมติจะเกิดขึ้นได้ นอกจากจะต้องมีประเด็นปัญหาแล้วยังต้องมีหนังสือพิมพ์เป็นสื่อกลางเพื่อถ่ายทอดเหตุการณ์ข้อเท็จจริงและแสดงออกซึ่งความคิดเห็นอีกด้วย (ยุทธีวัฒน์ ภัทรานุกัทร, 2521: 30) หนังสือพิมพ์มีบทบาทหรืออิทธิพลในหลายๆลักษณะและหลายๆทางทั้งทางบวกและทางลบ ประชาชนย่อมได้รับอิทธิพลจากการอ่านหนังสือพิมพ์บ้างไม่มากก็น้อย จึงเป็นความสำคัญอย่างยิ่งที่หนังสือพิมพ์จะต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการรายงานข่าวในทางสร้างสรรค์ต่อสาธารณชน (วิไล ฉัตรกุล, 2534:15)

การทำหน้าที่รายงานข่าวของหนังสือพิมพ์เพื่อความบันเทิงในหน้าบันเทิง ก่อให้เกิดอิทธิพลต่อผู้อ่านและผู้ตกเป็นข่าวในหลายลักษณะและหลายๆ ทางทั้งด้านบวกและลบ เนื้อหาที่น่าเสียดล้นส่งผลให้เกิดอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจ อารมณ์ ความเชื่อมั่นและทัศนคติ ซึ่งจะฝังรากลึกมีผลต่อภาพลักษณ์ทั้งผู้ตกเป็นข่าวและผู้จัดทำข่าวของสำนักพิมพ์ นักหนังสือพิมพ์จะพยายามเฝ้ามอง ศึกษา เกาะติด ติดตามแหล่งข่าวดารา นักแสดงและความเคลื่อนไหวในวงการบันเทิงมานำเสนอทั้งภาพ เนื้อหาข่าว บทความ บทวิจารณ์ และคอลัมน์ต่างๆ หนังสือพิมพ์ที่ดีมีคุณภาพควรจะมีพิธีพินัยในการเลือกข่าวสารต้องกรองทั้งเนื้อหา ต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงให้แน่ใจก่อนนำเสนอ เสนอให้ครบถ้วนไม่เอนเอียง ไม่อคติ อิสระและเป็นกลาง นำเสนอให้มีคุณค่ารวมถึงการใช้ภาษาให้สื่อความหมายได้ชัดเจน ตรงตามข้อเท็จจริง ข้อเขียน

เหล่านี้จะช่วยสะท้อนความเป็นไปในสังคมบังเอิญ ทำให้เกิดการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไขให้ ภาพลักษณ์ของวงการดีขึ้น ผู้ทำข่าวจึงต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบให้มาก ในการรายงานข่าว ซึ่งมีอิทธิพลทั้งด้านบวกและลบต่อบุคคล สังคมและวัฒนธรรมโดยรวม หนังสือพิมพ์จึงต้องมีนโยบายเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อให้การนำเสนอเนื้อหาสอดคล้องกับนโยบายของผู้จัดทำข่าวหรือสำนักพิมพ์

การสร้างภาพลักษณ์

Frank Jerkins ได้มองว่า ภาพลักษณ์นั้นเกิดขึ้นจากความประทับใจซึ่งได้มาจากการได้ มีความรู้และความเข้าใจในข้อเท็จจริงนั้น (อ้างใน พรทิพย์ วรภิจโกคาทร, 2537 : 123)

มานิต รัตนสุวรรณ ได้กล่าวไว้ว่า ภาพลักษณ์เป็นความประทับใจในสิ่งที่เรารู้สึกต่อ สิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือคนใดคนหนึ่งหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง จะเรียกว่าชื่อเสียงก็ได้ (2527: 20)

ภาพลักษณ์ คือ ภาพที่เกิดขึ้นในใจอันเนื่องมาจากการประทับใจและเกิดความทรงจำ (ทั้งบวกหรือลบ) ใน "ตัวสาร" โดยได้มีการสะสมและพัฒนาปรับเปลี่ยนไปตามประสบการณ์ที่ได้ พบเห็น หรือไปมีส่วนรวมโดยภาพลักษณ์นี้สามารถเกิดขึ้นได้ 2 วิธี (พงษ์เทพ วรภิจโกคาทร, 2537 : 77-79)

1. เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ ปราศจากการปรุงแต่ง ดังนั้นภาพขององค์กรหนึ่งจะเป็นเช่นไรได้ก็ตามที่บุคคลนั้นไปพบเห็นมาซึ่งอาจเป็นภาพลักษณ์ที่ดีและเลวได้แล้วแต่ประสบการณ์
2. เกิดจากการปรุงแต่ง โดยที่มีความพยายามที่จะให้องค์กรมีพฤติกรรมที่ดี เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีหรือถ้าหากเหตุการณ์อะไรไม่ดี ก็จะมีการสร้างเหตุการณ์บางอย่างมาลบล้าง หรือเป็นการแก้ไขข้อเท็จจริง ปรุงแต่งให้มีภาพลักษณ์ในทิศทางที่พึงประสงค์

การสร้างภาพลักษณ์เป็นเป้าหมายของการสื่อสารอย่างหนึ่งไม่ว่าจะเป็นภาพลักษณ์ของตัวบุคคลหรือองค์กร การสร้างภาพลักษณ์จึงเป็นเรื่องการให้ความรู้(Knowledge) ข้อเท็จจริง (Fact) และค่านิยม (Value) ในลักษณะการใช้การสื่อสารที่ถูกกำหนดวางแผนไว้เป็นขั้นตอนอย่างเหมาะสม

ภาพลักษณ์จะได้รับความสำเร็จ หรือมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างด้วยกัน ปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดอย่างหนึ่งคือ “สื่อ” ถ้าสื่อมีเพียงสื่อเดียวหรือไม่ก็อย่าง ความสลับซับซ้อนในการเลือกใช้นั้นมีคงจะมีไม่มากนักอยู่มากมายหลายอย่าง แต่ละอย่างก็มีคุณสมบัติที่เฉพาะเจาะจงตลอดจนสามารถดัดแปลงให้ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้แตกต่างกันไป(สาทิศ เขียวระอุ่ม, 2539)

หนังสือพิมพ์ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับการสร้างภาพลักษณ์ให้กับบุคคลที่เป็นศิลปิน ดารา นักแสดง รวมไปถึงการสร้างภาพและการประชาสัมพันธ์ให้กับบริษัทผู้สร้าง ผู้ผลิต ทั้งค่ายเพลง,ละคร และภาพยนตร์ ให้เป็นที่รู้จักแก่ประชาชนผู้ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ธุรกิจในวงการบันเทิงสามารถจะดำรงอยู่ได้

บุคคลสาธารณะและการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

บุคคลสาธารณะ(สาธารณบุคคล)

มีการจำแนกลักษณะของการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลไว้ 2 ลักษณะคือการนำเสนอข่าวบุคคลธรรมดาและการนำเสนอข่าวสาธารณบุคคลดังนี้ (บุญทิพย์ ผ่องจิตร, 2521 : 585)

ก. ข้อมูลของบุคคลธรรมดา

บุคคลธรรมดาย่อมมีสิทธิในเรื่องอันเป็นการส่วนตัวของเขา บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะดำรงชีวิตโดยสงบปราศจากการเกี่ยวข้องใดๆจากบุคคลอื่น การปกปิดหรือเปิดเผยข้อเท็จจริงใดๆ อันเกี่ยวกับตัวบุคคลนั้นย่อมเป็นสิทธิอันชอบธรรมเฉพาะตัวบุคคลผู้นั้นแต่เพียงผู้เดียวบุคคลอื่นย่อมไม่มีสิทธิล่วงรู้หรือเปิดเผย เรื่องภาพ หรือ ชีวิตประวัติของบุคคลหนึ่งโดยที่บุคคลนั้นมิได้ยินยอมด้วย

หรือแม้ว่า บุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือครอบครองข้อมูลนั้นให้การยินยอมแต่ก็อาจจะเปิดเผยไม่ได้เพราะข้อมูลดังกล่าวนั้นขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของสังคมนั้นหรือขัดต่อความมั่นคงแห่งรัฐ

ข. ข้อมูลของสาธารณบุคคล

สาธารณบุคคลหมายถึงบุคคลธรรมดาที่แสดงออกโดยสมัครใจชัดเจนหรือโดยปริยายที่นำตัวเองสู่สายตาของสาธารณชนทั่วไปอันได้แก่

- บุคคลผู้ที่กระทำการบางอย่างที่ยิ่งใหญ่และมีชื่อเสียง หรือ
- กระทำการอันมีความเกี่ยวข้องกับประโยชน์ของสาธารณชน อาทิ นักร้อง ดารา ภาพยนตร์ นักกีฬา นักการเมือง ฯลฯ
- บุคคลในครอบครัวของสาธารณชนที่กล่าวมาข้างต้น

บุคคลเหล่านี้ไม่ว่าเขาจะเต็มใจหรือไม่ก็ตามถือว่าได้สละสิทธิส่วนตัวของตนในขอบเขตที่ว่า ชื่อและภาพถ่ายของเขาอาจได้รับการตีพิมพ์ขึ้นในเรื่องที่เกี่ยวเนื่องกับเหตุการณ์อื่นๆ แต่ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลของบุคคลธรรมดาหรือข้อมูลสาธารณบุคคลก็ตามหากเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น ย่อมต้องถือว่าเป็นข้อมูลส่วนตัวทั้งสิ้น และข้อมูลส่วนดังกล่าวจะเปิดเผยได้ หรือต้องปกปิดเป็นความลับย่อมขึ้นอยู่กับบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลนั้น

แต่ข้อมูลข่าวสารบางชนิดประเภท บางประเภท กฎหมายได้กำหนดไว้ว่าสามารถเปิดเผยให้บุคคลภายนอกหรือสาธารณชนรับรู้ได้ เช่น ประวัติพฤติกรรมที่ก่ออาชญากรรมหรือข้อมูลทางทะเบียนราษฎร์ รวมไปถึงข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ทั้งทางแพ่งและอาญาของบุคคลที่กระทำให้เกิดผลกระทบต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ดังมีคำกล่าวที่ว่า "ไม่มีความลับในอันที่จะต้องปกปิดสำหรับการกระทำอันชั่วร้าย" (There is no confidence as to the disclosure of iniquity) ตัวอย่างเช่น การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของนักการเมืองซึ่งเกี่ยวข้องกับ การค้ายาเสพติด การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของอดีตพระภิกษุกรณีต้องปราศิก เป็นต้น (ชินอารี มาลีศรีประเสริฐ, 2539 : 45)

การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

สิทธิส่วนบุคคลหมายถึง สิทธิที่จะอยู่คนเดียว ปราศจากการแทรกแซงโดยบุคคลอื่น หรือถูกแทรกแซงน้อยที่สุด รวมไปถึงสิทธิที่จะปกป้องตนเองจาก

1. การแทรกแซงในชีวิตส่วนตัว ครอบครัวและความเป็นอยู่ในบ้าน
2. การแทรกแซงเรื่องกายและจิตใจ หรือความประพฤติเรื่องเพศ และอิสรภาพทางความคิด

3. การเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติยศ
 4. ถูกทำให้มัวหมองในสายตาสาธารณชน
 5. การเปิดเผยเรื่องส่วนตัวอย่างไม่เคารพและทำให้อับอาย
 6. การนำชื่อหรือสิ่งที่บ่งบอกว่าเป็นบุคคลนั้นไปใช้ประโยชน์
 7. การสอดแนม การสอดรู้สอดเห็น การจับตามอง และการรบกวน
 8. การแทรกแซงในการโต้ตอบจดหมาย
 9. เปิดเผยข้อมูลความลับทางวิชาชีพที่บุคคลนั้นได้ให้หรือได้รับ
 10. นำการติดต่อสื่อสาร การเขียน การพูดที่เป็นส่วนตัวไปใช้ในทางที่ผิด
- (Michael A.Zimmerman, King, O'Neill, 1976 : 1-2)

กล่าวโดยสรุป ลักษณะการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากแนวพิจารณา แบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ คือ

1. การแทรกแซง (Intrusion) คือการแทรกแซงกิจกรรมส่วนตัว หรือก้าวล่วงต่อสิทธิส่วนตัวที่จะมีความสันโดษในสถานที่ของบุคคลนั้น โดยไม่ได้รับอนุญาต
2. การเปิดเผยเรื่องราวส่วนตัวต่อสาธารณะ (Public disclosure of Private Fact) คือการเผยแพร่ความจริงในเรื่องส่วนตัวอย่างแท้จริงที่ไม่เปิดเผยที่ใดมาก่อนเป็นเรื่องน่าอับอายของเอกชนโดยเจาะจงต่อสาธารณะและเป็นเรื่องที่สาธารณะไม่มีความเกี่ยวข้อง
3. การไขข่าวแพร่หลายในเรื่องราวอันเป็นเท็จ (False Light in the public Eye) คือการถูกจับตามองโดยสื่อมวลชน เพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชนและเพื่อทำให้บุคคลเสื่อมเสียตามสายตาของสาธารณชน และเรื่องที่เป็นเท็จไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ
4. การแสวงหาประโยชน์จากเรื่องส่วนตัวโดยไม่ได้รับความยินยอม (Appropriation) คือการใช้ชื่อหรือภาพของบุคคล เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า หรือการโฆษณา หรือใช้เป็นชื่อสินค้า บริการ หรือเป็นบริษัท นิติบุคคล โดยไม่ได้รับความยินยอมชัดแจ้ง

อย่างไรก็ตามสิทธิส่วนบุคคล ในเชิงกฎหมายไม่ได้เป็นสิทธิที่สมบูรณ์ ไม่มีใครสามารถยืนอยู่ในกรอบความเป็นส่วนตัวได้ทุกสถานการณ์ เหตุเพราะว่าในความเป็นจริงมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ย่อมต้องมีการติดต่อสื่อสารและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ปัจเจกชนมีอิสระที่จะคิดที่จะ

ทำโดยธรรมชาติแล้วบุคคลอื่นรวมทั้งสังคมไม่ควรก้าวล่วงเข้าไปบงการ แต่ขณะเดียวกันก็มีสัมพันธกับสังคมด้วยในฐานะสมาชิกของสังคม ทำให้บางครั้งต้องเสียความเป็นส่วนตัวไป

การที่หนังสือพิมพ์ได้เปิดเผยเรื่องราวชีวิตของบุคคลสาธารณะซึ่งหนังสือพิมพ์มักอ้างว่าเป็นไปเพื่อตอบสนองสิทธิที่จะรับรู้ข่าวสาร (Right to Know) ของประชาชน หากเป็นบุคคลสาธารณะ เช่น ผู้บริหารประเทศหรือนักการเมือง หนังสือพิมพ์สามารถใช้เหตุผลมาสนับสนุนการนำเสนอว่าเป็นไปเพื่อ “ประโยชน์สาธารณะ” (Public Interest) และอาศัยหลักการในเรื่องคุณค่าของความเป็นข่าว (Newsworthiness) มาตัดสินใจในการนำเสนอได้ เช่นเดียวกับ ดารา ศิลปิน นักแสดง รวมถึงผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในวงการบันเทิงในด้านต่างๆ และเป็นที่ยุ้จักของประชาชน กลุ่มบุคคลเหล่านี้ต่างก็มีความยินยอมที่จะสละสิทธิในชีวิตส่วนตัวในการเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์เช่นกัน

แต่ในขณะเดียวกันบุคคลสาธารณะก็ย่อมมีความเป็นส่วนตัว หากเป็นเรื่องส่วนตัวจริงๆ เป็นเรื่อง “เฉพาะบุคคล” (Individual interest) หนังสือพิมพ์ต้องหลีกเลี่ยง แต่ในความเป็นจริงบ่อยครั้งที่หนังสือพิมพ์ไม่ได้คำนึงว่าอะไรเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ อะไรเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล จึงเกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล (Intrusion of privacy) เพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นเล็กๆ น้อยๆ (Curiosity) มากกว่าเพื่อสิทธิการรับรู้อย่างแท้จริง

นอกจากนี้การที่หนังสือพิมพ์มีหน้าที่ต้องแสวงหากำไรทางธุรกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญเพื่อความอยู่รอดแล้วยังช่วยมิให้หนังสือพิมพ์ต้องตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งและสามารถทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างอิสระ (วัฒนา วัฒนพงศ์และคณะ, 2532) ซึ่งจุดนี้เป็นจุดที่ทำให้เกิดปัญหาตามมา ในเรื่องการแสดงบทบาทของหนังสือพิมพ์ที่คำนึงถึงผลประโยชน์ทางธุรกิจมากกว่าประโยชน์สาธารณะ

การที่หนังสือพิมพ์อ้างว่าบุคคลสาธารณะยอมเป็นบุคคลที่ยอมให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิต แล้วสิทธิส่วนบุคคลจะลดลงเมื่อตนยอมรับว่าเป็นบุคคลสาธารณะ บางครั้งต้องยอมสูญเสียความเป็นส่วนตัวบ้าง ปัญหาขอบเขตดังกล่าวเช่นนี้ กำลังเป็นคำถามว่าหลักการของกฎหมายกับหลักการทางวารสารศาสตร์เป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่

แต่ในเชิงกฎหมาย บุคคลสาธารณะก็ยังเป็นบุคคลมีสิทธิส่วนบุคคลเท่ากับบุคคลอื่น สิทธิดังกล่าวจะหมดไปเมื่อตายเท่านั้น อย่างไรก็ตามกฎหมายยอมให้สังคมรับรู้ชีวิตส่วนตัวได้ เฉพาะเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ดังที่กฎหมายรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ประเด็นนี้เท่ากับเป็นการแสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนกำลังพยายามสร้างบรรทัดฐาน (Norm) ขึ้นมาใหม่ให้เป็นที่ยอมรับของสังคมเพื่อประโยชน์บางประการของสื่อมวลชนเองหรือไม่ (อังธิดา ลิ้มบี๋ปัทมปาณี, 2540)

สิทธิ เสรีภาพและความรับผิดชอบของหนังสือพิมพ์

สิทธิและเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ ย่อมเสมือนกระจกเงาสะท้อนให้เห็นถึงความถูกต้อง ตรงไปตรงมา และครบถ้วนของข่าวสารที่ผู้อ่านจะได้รับการใช้สิทธิเสรีภาพเพื่อปฏิบัติภาระหน้าที่ตามบทบาทที่หนังสือพิมพ์ได้รับมอบหมายจากสาธารณชนนั้น หนังสือพิมพ์จำต้องเตือนตนเองเสมอว่า “ปากกาเป็นอาวุธ” การใช้ควรใช้เพื่อต่อสู้จัดความชั่วร้าย ขับไล่ออกไปจากสังคม เพื่อให้เกิดความถูกต้องเป็นธรรม หากนำไปใช้ในทางที่ไม่ชอบ พลังอำนาจหรืออิทธิพลจากอาวุธปากกา ก็จะทำให้โทษทางจิตใจแก่ผู้ตกเป็นข่าว ยิ่งกว่าอาวุธใดๆ ซึ่งให้โทษก็แต่เพียงร่างกาย (สิริทิพย์ ชันสุวรรณ, 2539: 106)

ด้วยเหตุนี้การใช้เสรีภาพเสนอข่าวสารข้อเท็จจริง การใช้เสรีภาพเป็นเวทีแลกเปลี่ยนทรรศนะความคิดเห็น การใช้เสรีภาพในการวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ สถานการณ์หรือเหตุการณ์ รวมทั้งการใช้เสรีภาพรักษาผลประโยชน์ของประชาชนกลุ่มต่างๆ ในสังคม หนังสือพิมพ์จะต้องกระทำด้วยความเที่ยงธรรมปราศจากอคติและที่สำคัญต้องกระทำอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ในอันที่จะสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันภายในวงการผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์จะต้องมีการดูแลกันเอง ควบคุมกันเอง เพื่อรักษาเกียรติภูมิและส่งเสริมมาตรฐานแห่งวิชาชีพให้ตกต่ำเป็นที่ไว้วางใจแก่บุคคลทั่วไป ทั้งนี้โดยยึดหลักเสรีภาพและความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นสำคัญ

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช มีทัศนะว่าเสรีภาพหนังสือพิมพ์ต้องมีขอบเขตและขอบเขตที่สำคัญที่สุดคือความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งหมายถึงการยึดเอาหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ไว้เหนือสิ่งอื่นใดและหน้าที่ในความหมายนี้ก็คือ การเสนอข่าวที่เที่ยงตรงต่อความจริง ไม่มีการบิดเบือน จะด้วยเจตนา

หรือผลออกเรอก็ตามและการแสดงความคิดเห็นด้วยความรับผิดชอบ ชื่อสัตย์สุจริต ห่วงประโยชน์ของชุมชนส่วนส่วนใหญ่

ทั้งนี้พฤติกรรมที่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ เห็นว่ามีความรับผิดชอบคือ ไม่ก้าวท้าวความเป็นส่วนตัวของผู้ตกเป็นข่าว ติดตามและนำเสนอจนครบถ้วนกระบวนการความ ส่วนพฤติกรรมที่ม.ร.ว.คึกฤทธิ์เห็นว่าขาดความรับผิดชอบคือ ชายข่าวโดยพาดหัวล่อตาคนอ่าน ชายข่าวโดยปั่นเรื่องไม่มีมูล เอาใจคนอ่านโดยยุยงส่งเสริมผิดทาง สะท้อนความเป็นไปของสังคมเพียงกลุ่มเดียว

การที่หนังสือพิมพ์หลายฉบับดำเนินการอย่างขาดความรับผิดชอบ ใช้ปากกาเป็นอาวุธ มีการใช้เสรีภาพอย่างไม่มีขอบเขต ใช้อิทธิพลเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ทั้งยังคงอยู่ภายใต้อำนาจของนายทุนหรือวงการธุรกิจใหญ่ๆ และถูกใช้เป็นเครื่องมือของกลุ่มที่มีความขัดแย้งกันตีพิมพ์สารที่ไร้สาระมากขึ้น มุ่งประโยชน์ทางการค้าเป็นหลัก ก่อให้เกิดการทำลายล้างบุคคล ทำลายวัฒนธรรม ศีลธรรมและประเพณีที่ดีของสังคม (ดร.ณิ หิรัญรักษ์, 2529: 12)

ในสหรัฐอเมริกาถึงกับเรียกร้องให้มีการวางมาตรฐานบางประการในการปฏิบัติของหนังสือพิมพ์ โดยมีการออกกฎหมาย วางจรรยาบรรณ (Cannon of Journalism) ส่วนในอังกฤษได้มีการจัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์ (General Council of The Press) เพื่อควบคุมสนับสนุนดูแลให้วงการหนังสือพิมพ์ เกิดความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสาธารณชนโดยดำเนินการสืบสวนคำร้องเรียนต่างๆ และประนามการกระทำที่ไม่สมควรของหนังสือพิมพ์

เพื่อควบคุมกันเองในวงการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยได้มีความต้องการของผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์รวมตัวกันและก่อตั้งสมาคมวิชาชีพขึ้น กำหนดแนวปฏิบัติหรือจรรยาบรรณขึ้นเพื่อให้สมาชิกของตนปฏิบัติเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

จรรยาบรรณของสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์

เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2519 สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยและสมาคมนักหนังสือพิมพ์ภูมิภาคแห่งประเทศไทย ได้รวมตัวกันร่างจรรยาบรรณดังนี้ (บุญเลิศ ช่างใหญ่, 2539: 283)

1. การส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ เป็นภาระกิจอันมีความสำคัญเหนืออื่นใด สำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์
2. การเสนอข่าว ภาพหรือการแสดงความคิดเห็นต้องเป็นไปโดยสุภาพ สุจริต ปราศจากความมุ่งหวังในประโยชน์ส่วนตนหรืออามิสสินจ้างใดๆ
3. การเสนอข่าวต้องเสนอแต่ความจริง พึงละเว้นการต่อเติมเสริมแต่ง หากปรากฏว่าข่าวใดๆ ไม่ตรงต่อความจริงต้องรีบแก้ไขโดยเร็ว
4. การที่จะให้ได้ข่าว ภาพ หรือข้อมูลอย่างใดๆ เป็นของตนต้องใช้วิธีการที่สุภาพ และซื่อสัตย์
5. ต้องเคารพต่อความไว้วางใจที่ได้รับมอบหมาย จากการปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพของตน
6. ต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยถือเอาสาธารณประโยชน์เป็นสำคัญ ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์ส่วนตนหรือหมู่คณะโดยมิชอบ
7. ต้องไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการบั่นทอนเกียรติ คุณของวิชาชีพ หรือความสามัคคีของเพื่อนร่วมวิชาชีพ

สำหรับข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541 มีรายละเอียดเกี่ยวกับจริยธรรม ปรากฏในหมวด 2 หมวด 3 และหมวด 4 ดังนี้

หมวด 2 จริยธรรมของหนังสือพิมพ์

- ข้อ 4 หนังสือพิมพ์ต้องยึดหลักข้อเท็จจริง ความถูกต้องแม่นยำและความครบถ้วน
- ข้อ 5 หนังสือพิมพ์ต้องนำเสนอข่าว เพื่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนหรือหมู่คณะ
- ข้อ 6 หนังสือพิมพ์ต้องแสดงความพยายาม ในการให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย
- ข้อ 7 หนังสือพิมพ์ต้องไม่แต่งเติมเนื้อหาสาระของข่าว จนคลาดเคลื่อนเกินความเป็นจริง
- ข้อ 8 หนังสือพิมพ์ต้องละเว้นการเสนอข่าว เพราะความลำเอียงหรือมีอคติ จนเป็นเหตุให้ข่าวนั้นคลาดเคลื่อนหรือเกินความเป็นจริง
- ข้อ 9 หนังสือพิมพ์ต้องไม่สอดแทรกความคิดเห็นลงในข่าว

ข้อ 10 เมื่อคัดลอกข้อความใดจากหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ หรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ ต้องบอกที่มาของข้อความนั้น

ข้อ 11 การเสนอข่าวที่พาดพิง อันเกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือองค์กรใดๆ ต้องแสดงถึงความพยายามในการเปิดโอกาสให้ฝ่ายที่ถูกกล่าวหาได้แสดงข้อเท็จจริงด้วย

ข้อ 12 ในกรณีที่มีการเสนอข่าวผิดพลาด หนังสือพิมพ์ต้องพิมพ์แก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าวโดยไม่ชักช้า

ข้อ 13 หนังสือพิมพ์ต้องไม่เสนอข่าวโดยเลื่อนลอยปราศจากแหล่งที่มา พึงระบุชื่อบุคคลที่ให้สัมภาษณ์หรือให้ข่าวอย่างเปิดเผย เว้นแต่จะมีเหตุอันควรปกปิด เพื่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของแหล่งข่าวและต้องเป็นประโยชน์ต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณชน

ข้อ 14 หนังสือพิมพ์ต้องปกปิดชื่อและฐานะของบุคคลที่ให้ข่าวไว้เป็นความลับ หากได้ให้คำมั่นแก่แหล่งข่าวนั้น หนังสือพิมพ์ต้องปกปิดนามปากกา หรือนามแฝงที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นไว้เป็นความลับ

ข้อ 15 ในการเสนอข่าวหรือภาพใดๆ หนังสือพิมพ์ต้องคำนึงมิให้ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลผู้ตกเป็นข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส ในการเสนอข่าวตามวรรคแรก ต้องไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็ก สตรีหรือผู้ด้อยโอกาสนั้น ไม่ว่าจะทางใดทางหนึ่ง

ข้อ 16 การพาดหัวข่าวและความนำของหนังสือพิมพ์ต้องไม่เกินไปจากข้อเท็จจริงในข่าว และต้องไม่สะท้อนใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าว

ข้อ 17 หนังสือพิมพ์จะต้องไม่เสนอภาพข่าวที่อุจาด ลามกอนาจาร หรือน่าหวาดเสียว โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของสาธารณชนอย่างถี่ถ้วน

ข้อ 18 ข้อความที่เป็นประกาศโฆษณาที่ปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์ ต้องแสดงให้เห็นชัดว่าเป็นประกาศโฆษณา จะแอบแฝงเป็นการเสนอข่าวหรือความคิดเห็นมิได้

หมวด 3 จริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ข้อ 20 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องไม่ประพฤติปฏิบัติใดๆ อันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

ข้อ 21 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องไม่อวดอ้างหรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่เพื่อเรียกร้องสิทธิหรือประโยชน์ใดๆ ที่ไม่ชอบธรรม

ข้อ 22 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องละเว้นการรับอามิสสินจ้างอันมีค่า หรือผลประโยชน์ใดๆ เพื่อให้การกระทำหรือไม่กระทำอันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องรอบด้าน

หมวด 4 แนวปฏิบัติของหนังสือพิมพ์และผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ข้อ 23 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์พึงละเว้นการรับอภิสิทธิ์หรือตำแหน่ง เพื่อให้การกระทำหรือไม่กระทำอันใดอันจะขัดต่อหน้าที่ เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องรอบด้าน

ข้อ 24 การเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์พึงตระหนักถึงความสำคัญของข่าวต่อสาธารณชนและไม่เสนอข่าวในทำนองชวนเชื่อในเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ข้อ 25 การได้มาซึ่งข่าวสาร หนังสือพิมพ์ควรใช้วิธีสุภาพและซื่อสัตย์

ข้อ 26 ในการแสดงความคิดเห็นหนังสือพิมพ์พึงกระทำโดยความบริสุทธิ์ใจ และไม่มีพันธกรณีอื่นใด นอกจากมุ่งปฏิบัติหน้าที่เพื่อสาธารณชน โดยไม่ยอมให้อิทธิพลอื่นใดมาครอบงำความคิดเห็น

ข้อ 27 หนังสือพิมพ์พึงละเว้นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่กรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ข้อ 28 หนังสือพิมพ์พึงใช้ความระมัดระวังอย่างรอบคอบให้ประกาศโฆษณาทั้งหลายอยู่ภายในขอบเขตของศีลธรรมและวัฒนธรรม หนังสือพิมพ์พึงระมัดระวังที่จะไม่เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ประกาศโฆษณาที่น่าสงสัยว่าจะเป็นภัยต่อสังคมหรือสาธารณชน

ข้อ 29 หนังสือพิมพ์พึงหลีกเลี่ยงการเผยแพร่ประกาศโฆษณาที่มีเหตุให้น่าเชื่อว่าเจ้าของประกาศโฆษณานั้นเจตนาจะทำให้ผู้อ่านหลงเชื่อในสิ่งที่มกมาย

ข้อ 30 ภาษาที่ใช้ในหนังสือพิมพ์พึงหลีกเลี่ยงคำที่ไม่สุภาพไม่มีความหมายเหยียดหยาม

สิทธิเสรีภาพในการเสนอข่าวสารข้อเท็จจริง การแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์จะต้องเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ใจ เพื่อประโยชน์ของสาธารณะและสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันทั้งในวงการบันเทิงและวงการผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์ บุคคลในวงการหนังสือพิมพ์เอง

ก็ต้องสร้างกลไกที่จะควบคุมกันเองเพื่อส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพให้สูงขึ้น มีเกียรติและศักดิ์ศรี เป็นที่น่าเชื่อถือศรัทธาและไว้วางใจได้ โดยยึดหลักการมีอิสระ เสรีภาพและมีความรับผิดชอบเป็นสำคัญ โดยกำหนดแนวปฏิบัติและจรรยาบรรณให้สมาชิกยึดถือเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมถึงประโยชน์ของสาธารณะเป็นที่ตั้ง ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งการได้ข่าวสาร การปฏิบัติต่อแหล่งข่าว การเขียนข่าว การวิพากษ์วิจารณ์ การนำเสนอข่าวหรือภาพใดๆ ต้องใช้วิธีการที่สุภาพ สุจริต ซื่อสัตย์ ปราศจากความมุ่งหวังในประโยชน์ตนหรือตกอยู่ใต้อาณัติใคร ต้องยึดหลักข้อเท็จจริง ความถูกต้องแม่นยำครบถ้วน ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียม รักษาสิทธิ์จะเมื่อให้คำมั่นกับแหล่งข่าวที่จะปกปิด ชื่อและฐานะของแหล่งข่าวไว้เป็นความลับและต้องคำนึงมิให้การนำเสนอข่าวหรือภาพข่าวเข้าข่ายการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ตกเป็นข่าว

งานวิจัยนี้จะศึกษาเนื้อหาข่าวสาร สารที่นำเสนอในหน้าบันเทิงของหนังสือพิมพ์ว่า สอดคล้องกับขอบเขตหรือแนวที่ควรปฏิบัติมากน้อยแค่ไหน ทิศนะของแหล่งข่าวบันเทิงต่อเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างไรภายใต้สิทธิ เสรีภาพ ความรับผิดชอบและจรรยาบรรณของนักหนังสือพิมพ์

ทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม

แนวคิดนี้มีปรัชญาบนฐานแนวคิดเดียวกับแนวความคิดเสรีภาพนิยม โดยกล่าวไว้ว่า เสรีภาพควรตั้งอยู่บนฐานความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งกาแลนต์ซ์ (Gallentz) (ดวงใจ เสกธีระ, 2540: 34) กล่าวถึง ความรับผิดชอบต่อสื่อมวลชนที่มีต่อสังคมไว้ 4 ประการ คือ

- ความรับผิดชอบต่อกฎหมาย (Legal Responsibility)
- ความรับผิดชอบต่อจริยธรรม (Moral Responsibility)
- ความรับผิดชอบต่อการเมือง (Political Responsibility)
- ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)

แนวความคิดทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม อาจทำให้เสรีภาพของสื่อมวลชนลดลงไปบ้าง เช่น การทำหน้าที่ให้ความบันเทิง ควรเป็นความบันเทิงที่ดี สร้างสรรค์หรืออย่างน้อยให้

เวลาน้อยที่สุด มีผลเสียต่อสังคมน้อยที่สุด เป็นต้น นอกจากนี้สื่อมวลชนไม่ควรแสวงหารายได้อันไม่ถูกต้องของคลองธรรม ซึ่งจะทำให้ความรับผิดชอบและมาตรฐานของสื่อมวลชนลดลง

สื่อมวลชนต้องมีพันธะที่จะต้องคงความรับผิดชอบต่อสังคม ตามสมมติฐานของทฤษฎีนี้ เสรีภาพย่อมต้องมีภาระต่างๆ ผูกพันอยู่ โดยภาระกิจของสื่อมวลชนประกอบด้วย การสนับสนุนทางการเมืองเพื่อการเสนอข่าวสาร เพิ่มพูนสติปัญญามวลชน การปกป้องสิทธิต่างๆ ของปัจเจกชน เป็นสื่อในระบบเศรษฐกิจของผู้ซื้อผู้ขาย ให้ความบันเทิงและรักษาฐานทางการเงินของตนเองโดยปราศจากแรงกดดันทั้งนี้หน้าที่ทุกประการจะต้องสร้างสรรค์อย่างมีความรับผิดชอบต่อ

โจเซฟ พูลิเซอร์ (Joseph Pulitzer) กล่าวว่า สิ่งซึ่งจะช่วยให้กิจการวารสารศาสตร์รอดพ้นจากการตกเป็นทาสของผลประโยชน์ทางธุรกิจซึ่งต้องไต่หาแต่ประโยชน์ส่วนตัวอันเป็นปฏิปักษ์ต่อสวัสดิการส่วนรวม คือมีอุดมคติอันสูงส่ง มีความห่วงใยอย่างจริงจัง อันที่จะปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง มีความรอบรู้อย่างแน่นนอนในปัญหาต่างๆ ที่จะต้องเผชิญและมีความรู้สึกอย่างจริงจัง ในความรับผิดชอบต่อศีลธรรม (เฉลิมพร อุ่นแก้ว: 112)

สำหรับบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการสนับสนุนระบบการเมือง จะต้องเพิ่มพูนสติปัญญาของสาธารณชน ปกป้องอิสระภาพต่างๆ ของปัจเจกชน หนังสือพิมพ์ยังมีความบกพร่องในหน้าที่เหล่านี้ ทฤษฎีนี้ยอมรับบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการสนับสนุนบทบาททางเศรษฐกิจ แต่ไม่ยอมรับว่าภารกิจจะสำคัญกว่าหน้าที่อื่นๆ เช่น ให้การสนับสนุนกระบวนการทางประชาธิปไตยและเพิ่มพูนสติปัญญาของสาธารณชนหรือด้านการให้ความบันเทิงที่ “ดี” และสร้างสรรค์

นอกจากนี้ทฤษฎีดังกล่าวยังเห็นว่ารัฐบาลจะต้องไม่ปล่อยให้สื่อมวลชนมีเสรีภาพเท่านั้น แต่จะต้องร่วมกันเสริมสร้างเสรีภาพนั้นให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เสรีภาพในการแสดงออกจึงไม่ควรถูกกดดันหรือรุกร้าโดยรัฐบาล ดังที่คณะกรรมการหนังสือพิมพ์สหรัฐอเมริกากล่าวไว้ว่า “ถ้าบุคคลใดแบกภาระความคิดเห็นอย่างหนึ่งไว้ บุคคลมิใช่เพียงปรารถนาที่จะแสดงออกซึ่งความคิดเห็นเท่านั้น แต่ยังต้องรู้สึกว่าเป็นหน้าที่อันควรที่จะได้สำแดงความคิดเห็นนั้นให้ได้ปรากฏ” ทั้งนี้เป็นหน้าที่ตามความรับผิดชอบต่อสังคมและความดีงามร่วมกัน หน้าที่อันขาดเสียมิได้ของการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ให้ปรากฏก็คือความสำนึกในพันธะบางประการกล่าวคือ เป็น

ความสำนึกในพันธะที่มีต่อประชาคมและมีต่อสิ่งที่อยู่เหนือประชาคมขึ้นไป ก็คือสัจจะเป็นหน้าที่ของมนุษย์ทุกคนที่มีต่อความเชื่อของตนเอง เมื่อหน้าที่ดังกล่าวนี้มีต่อสิ่งซึ่งเหนือรัฐ เสรีภาพในการพูดและเสรีภาพของสื่อมวลชนจึงเป็นสิทธิเชิงศีลธรรมซึ่งรัฐไม่อาจจะละเมิดได้

ผู้สนับสนุนแนวคิดนี้กล่าวว่า รัฐบาลเข้ามาสอดแทรกในการรายงานข่าวสารของสื่อมวลชน เฉพาะเมื่อมีความจำเป็นอย่างมากและเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์อย่างสูงเท่านั้น

สรุปหลักการสำคัญของทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชน ดังนี้

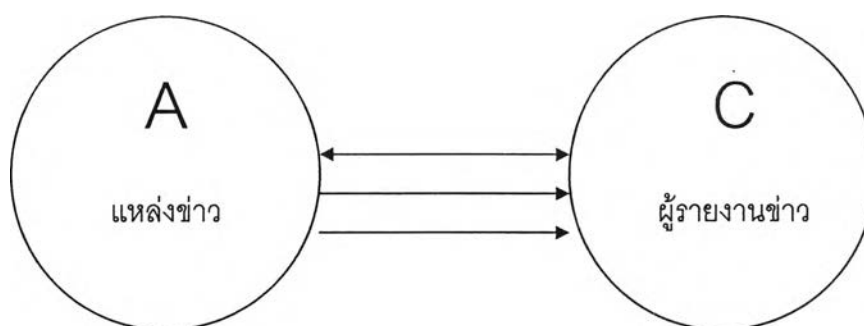
1. สื่อมวลชนควรยอมรับและปฏิบัติตามพันธกิจที่มีต่อสังคม
2. พันธกิจดังกล่าวจะบรรลุได้ก็ต่อเมื่อมีมาตรฐานทางวิชาชีพที่สูงในด้านการให้ข่าวสาร สัจจะ ความถูกต้อง ความเป็นกลาง และความสมดุล
3. ในการยอมรับพันธกิจดังกล่าวสื่อมวลชนควรควบคุมตนเอง ภายใต้กรอบของกฎหมายและสถาบันที่เป็นอยู่
4. สื่อมวลชนควรหลีกเลี่ยงสิ่งที่จะนำไปสู่อาชญากรรม ความรุนแรง ความไม่สงบ หรือการล่องละเมิดชนกลุ่มน้อย
5. สื่อมวลชนควรมีลักษณะพหุนิยมและสะท้อนความหลากหลายของสังคม เปิดโอกาสให้ทัศนะต่างๆ สามารถเข้าถึงสื่อมวลชนและให้สิทธิประชาชน ในการตอบกลับมายังสื่อมวลชน
6. สังคมและสาธารณชนมีสิทธิคาดหวังการดำเนินงานที่มีมาตรฐานสูงของสื่อมวลชนและมีสิทธิ์เข้าแทรกแซง เพื่อความดีงามและประโยชน์สูงสุดของส่วนรวม

แบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งข่าวกับผู้รายงานข่าว

แบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งข่าวกับผู้รายงานข่าวนี้นี้เกิดจากการวิจัยเชิงประจักษ์ของกิเบอ์และจอห์นสัน (Gieber W. and Johnson, 1961) ที่ศึกษาบทบาทของผู้รายงานข่าวและแหล่งข่าวในการเสนอข่าวสาร ซึ่งแบบจำลองนี้อาศัยองค์ประกอบพื้นฐานในแบบจำลองของ เวสลีย์ แม็คคลีน คือ

A แหล่งข่าวมีบทบาทในการให้ข่าวเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

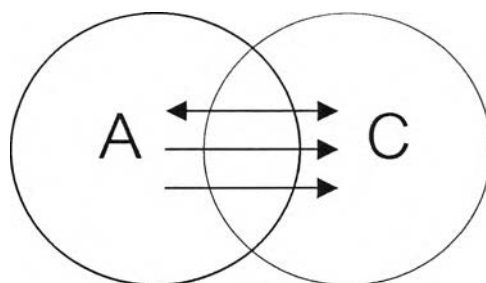
C ในฐานะช่องทางการสื่อสารที่มีบทบาทในฐานะผู้เฝ้าประตูหรือผู้รายงานข่าว
แบบจำลองนี้แสดงสัมพันธภาพระหว่างแหล่งข่าวกับผู้รายงานข่าวซึ่งมี 3 แบบ ที่มีผล
ต่อการเสนอข่าว

ภาพที่ 1 บทบาทที่แยกจากกันระหว่างแหล่งข่าวกับผู้รายงานข่าว

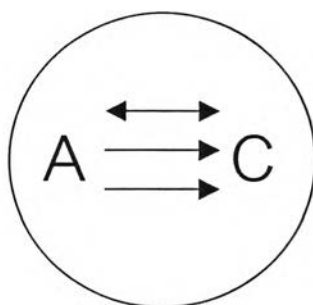
แบบจำลองแรกนี้แสดงให้เห็นสัมพันธภาพระหว่างแหล่งข่าวกับผู้รายงานข่าวว่า ต่างคนต่างเป็นสมาชิกอยู่ในระบบสังคมของตัวเองที่ไม่เหมือนกันและไม่เกี่ยวข้องกันทั้งคู่มีกรอบของการอ้างอิง (Frame of Reference) ต่างกัน เพราะมีบทบาทภาระหน้าที่ การรับรู้และค่านิยมภายในองค์กรของตนไม่เหมือนกัน ข่าวสารต่างๆ จะถ่ายทอดจากแหล่งข่าวไปสู่ผู้รายงานข่าว (ลูกศรทางเดียว) ในลักษณะเป็นทางการเสมอ การสื่อสารระหว่างกัน (ลูกศรสองทาง) ในเรื่องทีนอกเหนือจากข่าวมีน้อยถึงมีก็เป็นลักษณะทางการ

สัมพันธภาพแบบนี้แสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระต่อกัน ซึ่งตามหลักการหนังสือพิมพ์แล้ว ผู้สื่อข่าวต้องเสนอข่าวอย่างเป็นกลางไม่เอนเอียง ไม่เป็นเครื่องมือของแหล่งข่าว คือทั้งสองฝ่ายต่างรับรู้ในบทบาทของตนเองเป็นอิสระต่อกันหรือไม่เกี่ยวข้องกัน

ภาพที่ 2 บทบาทที่กลมกลืนกันบางส่วนระหว่างแหล่งข่าวกับผู้รายงานข่าว

สัมพันธภาพในแบบจำลองที่ 2 นี้แสดงให้เห็นว่า ทั้งแหล่งข่าวและผู้รายงานข่าว แม้จะอยู่กันคนละองค์กรแต่ก็มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอยู่ในระดับหนึ่ง โดยปกติผู้สื่อข่าวมักจะต้องมีความสัมพันธ์กับแหล่งข่าวเป็นส่วนตัวอยู่บ้างเพื่อจะได้ข่าวพิเศษกว่าปกติทั่วไป ขณะเดียวกัน แหล่งข่าวก็ต้องมีความสัมพันธ์เป็นการส่วนตัวกับผู้สื่อข่าวบ้าง เพื่อประโยชน์กับหน่วยงานหรือองค์กรของตน เช่น ให้ช่วยเผยแพร่ข่าวสารหรือชี้แจงข้อเท็จจริงบางประการ แต่อย่างไรก็ดีทั้งสองฝ่ายก็ยังสงวนท่าทีที่จะไม่เป็นเครื่องมือของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยจะคงความเป็นอิสระต่อกันไว้ในระดับหนึ่ง

ภาพ ที่ 3 บทบาทที่กลมกลืนกันสนิทระหว่างแหล่งข่าวกับผู้รายงานข่าว

สัมพันธภาพในแบบจำลองที่ 3 นี้ แสดงให้เห็นว่าทั้งแหล่งข่าว และผู้รายงานข่าวต่างร่วมมือ เพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างในการเสนอข่าวสารไปยังสาธารณชน ทั้งคู่ต่างไม่เป็นอิสระต่อกัน ผู้รายงานข่าวอาจเป็นเครื่องมือของแหล่งข่าวหรือแหล่งข่าวอาจรับใช้ผู้สื่อข่าว การสื่อสารซึ่งกันและกันโดยวิธีที่ไม่เป็นทางการ (ลูกศร 2 ทาง) จะมีบทบาทความสำคัญกว่าการถ่ายทอดข่าวสารในลักษณะที่เป็นทางการ(ลูกศรทางเดียว)

สถานการณ์เช่นนี้ อาจพบได้ในกรณีแหล่งข่าวและผู้รายงานข่าวมีเป้าหมายหรือผลประโยชน์ร่วมกัน (พีระ จิรโสภณ, 2528 ก: 626-628)

แบบจำลองการมุ่งสู่ความเข้าใจร่วมกัน(Coorientation Model)

เป็นทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยด้านหนังสือพิมพ์ ซึ่งอธิบายโดย Culberson (1976) คือความเห็นพ้องกัน (Agreement) หรือระดับความคล้ายกัน ระหว่างความสนใจหรือความพอใจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งกับบุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่น

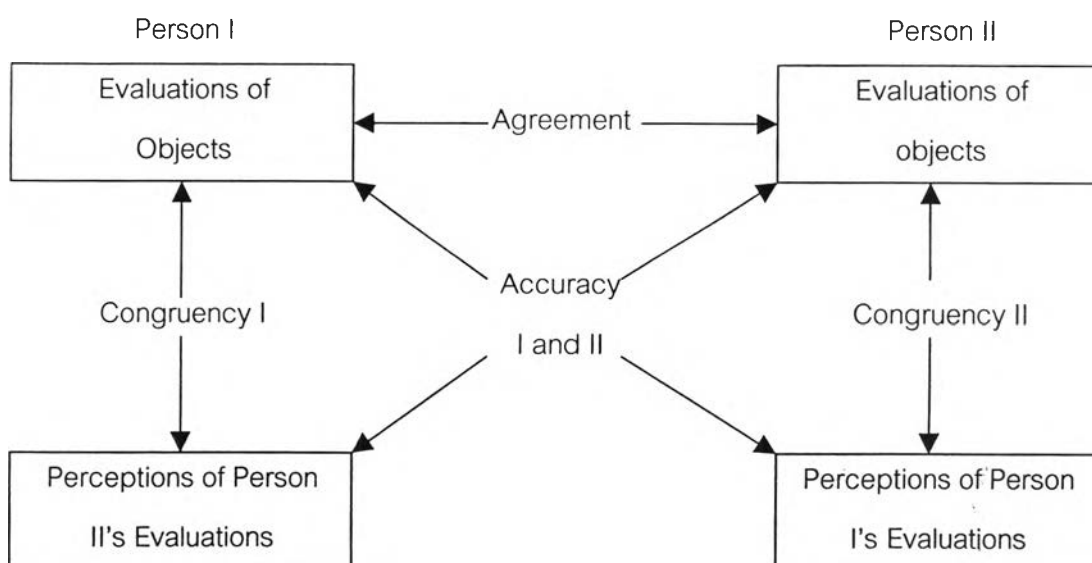
การศึกษาเกี่ยวกับการมุ่งสู่ความเข้าใจร่วมกันในการสื่อสารนั้น จะคำนึงสมมติฐานที่ว่าบุคคลแต่ละกลุ่มบุคคลที่ทำการสื่อสารกัน มีความคิดอยู่ 2 ประการ ไม่ว่าจะป็นเนื้อหาสาระที่สื่อสาร (The Content) ไม่ว่าจะป็นอย่างไร คือ

1. เขารู้ว่าเขาคิดอะไร (What He Thinks)
2. เขาจะเนไว้ว่าอีกคนคิดอะไร (What The Other Person Think)

แบบจำลองการมุ่งสู่ความเข้าใจร่วมกันมีประโยชน์มากสำหรับการสื่อสารระหว่างบุคคลซึ่งสถานการณ์ของการสื่อสารระหว่างคู่สื่อสาร ถ้าสามารถคาดคะเนความคิดของกันและกันได้อย่างถูกต้องจะทำให้การสื่อสารนั้นๆ ประสบความสำเร็จ โดยที่การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ จะพิจารณาเรื่องค่านิยมหรือการประเมินบุคคลแต่ละคนกับการทำสิ่งต่างๆ ซึ่งก็คือความคิดเห็นของเขาอันเป็นความคิดส่วนตัวอย่างอิสระและเป็นการประเมินความคิดเห็นของเขาและการคาดคะเนของเขาว่าผู้อื่นคิดอย่างไร และเมื่อบุคคลคิดว่าความคิดเห็นของตัวเองก็จะเกิดความลงรอย (Congruency) กันขึ้น และความลงรอยนี้เอง จะส่งผลให้เกิดความเห็นพ้องต้องกัน (Agreement) ในเรื่องที่จะสื่อสารและเกิดความถูกต้อง (Accuracy) ถ้าความเข้าใจของบุคคลหนึ่งเกี่ยวกับการประเมินความคิดเห็นของบุคคลอื่นๆ เหมือนกับการประเมินโดยบุคคลนั้นจริง

Component Evaluative Indices of a Coorientation Situation:

Agreement, Accuracy, and Congruency

จากแผนภาพ แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นเชิงการประเมิน ที่แต่ละคนมีอยู่อย่างเป็นอิสระต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (His Evaluations) และการที่ตนเองคิดคาดคะเนว่าบุคคลอื่นที่เราจะสื่อสารด้วยนั้นมีการรับรู้เชิงประเมินต่อสิ่งนั้น (His perception of the others' evaluations) และเมื่อมีความคิดเห็นสองประการนี้คล้ายคลึงกัน ก็จะทำให้เกิดความลงรอย (Congruency) และในความคิดเห็นที่ลงรอยของบุคคลทั้งสองฝ่ายนี้เป็นผลให้เกิดความเห็นพ้องกัน (Agreement) และความถูกต้อง (Accuracy) กล่าวคือมีความคิดเห็นเชิงการประเมินต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลคล้ายกับอีกบุคคลหนึ่งก็จะเกิดความเห็นพ้องกันและเมื่อความเข้าใจของบุคคลหนึ่งในการประเมินบุคคลอื่นได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริงก็จะเกิดความถูกต้องขึ้น

แบบจำลองการมุ่งสู่ความเข้าใจร่วมกันที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือการสื่อสารมวลชน จะมีตัวแปรที่เด่นชัด 3 ตัว คือ

1. สิ่งที่ตนเองคิด (He knows what he thinks)
2. การคาดคะเนว่าคนอื่นคิดอย่างไร (He has some estimate of what the other person thinks)

3. เนื้อหาสาระที่คิด (The content of these cognitions)

ตัวแปรทั้ง 3 ตัวนี้สามารถที่จะถูกนำมาเปรียบเทียบระหว่างกันและกัน เพื่อศึกษาในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการสื่อสารได้และการศึกษานี้เรามักจะพิจารณาเรื่องค่านิยมหรือการประเมิน ที่แต่ละบุคคลมีต่อสิ่งต่างๆ หรือที่เราเรียกว่าความคิดเห็น (Opinions)

แบบจำลองการมุ่งสู่ความเข้าใจร่วมกันนี้ จะใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์การคาดคะเนความคิดเห็นของกันและกันระหว่างแหล่งข่าวหรือผู้ที่ตกเป็นข่าวกับผู้จัดทำข่าวและเนื้อหาสาระที่จะสื่อสารกันในสถานการณ์ของการสื่อสารระหว่างกัน ถ้าต่างสามารถคาดคะเนความคิดเห็นของกันและกันได้อย่างถูกต้องจะทำให้การสื่อสารนั้นๆ ประสบความสำเร็จ เนื่องจากมีความเห็นพ้องกันหรือมีระดับความพอใจในเนื้อหาสาระเหมือนกัน

งานวิจัยนี้จะประยุกต์ทฤษฎีการมุ่งสู่ความเข้าใจร่วมกัน เพื่อให้ทราบความคิดเห็นหรือทัศนคติของแหล่งข่าว เนื้อหาข่าว และผู้จัดทำข่าว ที่มีต่อกันในสถานการณ์การรายงานข่าวของเนื้อหาบันเทิงในหนังสือพิมพ์ปัจจุบัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนิษฐา สมร่วง (2532) ได้ศึกษาความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ เนื้อหาข่าวและความต้องการของผู้อ่านในด้านการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน "ไทยนิมิต" จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่าแนวความคิดของกองบรรณาธิการในการให้ความสำคัญต่อการเสนอข่าวแต่ละประเภท มีความสำคัญกับปริมาณข่าวสารแต่ละประเภทที่นำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ค่อนข้างสูง ($\gamma = 0.7866$) ซึ่งแสดงว่ากองบรรณาธิการมีแนวความคิดในการนำเสนอข่าวอย่างไร ก็นำเสนอข่าวในลักษณะเช่นนั้นทางหน้าหนังสือพิมพ์และแนวความคิดของกองบรรณาธิการในการให้ความสำคัญต่อการเสนอข่าวสารแต่ละประเภทมีความสัมพันธ์กับความต้องการของผู้อ่านค่อนข้างน้อย ($\gamma = 0.4924$) แสดงว่าแนวความคิดของกองบรรณาธิการในการเสนอข่าวตรงกับความต้องการของผู้อ่านเพียงบางส่วนเท่านั้น

ชุติมา ชื่นเจริญ (2539) ได้ศึกษาวิเคราะห์นโยบาย เนื้อหา และผู้อ่าน ของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับจุดประกาย ผลการวิจัย พบว่า กองบรรณาธิการมีความคิดเห็นสอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาที่นำเสนอในฉบับแยกส่วนจุดประกายน้อย ($\gamma = 0.327$) และผู้อ่านมีความคิดเห็นสอดคล้องกับเนื้อหาที่นำเสนอในระดับปานกลาง ($\gamma = 0.490$) ส่วนความคิดเห็นของกองบรรณาธิการกับความคิดเห็นของผู้อ่านพบว่ามี ความสอดคล้องกันค่อนข้างสูง ($\gamma = 0.587$)

ณรงค์ศักดิ์ ศรีทานันท์ (2533) ได้วิจัยเพื่อเปรียบเทียบแนวทางการพิจารณาตัดสินใจในการคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งของบรรณาธิการและหัวหน้าข่าวของหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงคุณภาพ (สยามรัฐ มติชน) หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ (ไทยรัฐ เดลินิวส์) พร้อมสำรวจประเภทของข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์แต่ละประเภทที่ได้คัดเลือกนำมาลงพิมพ์ ผลการวิจัยพบว่าหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณได้ให้ความสำคัญกับประเภทข่าวอาชญากรรม รวมทั้งเน้นคุณค่าของความเป็นข่าวทางพิเศษสูงกว่าหนังสือพิมพ์ประเภทอื่นๆ แนวโน้มในการนำเสนอข่าวหน้าหนึ่งพบว่ายังคงมุ่งหวังที่จะนำเสนอ ข่าวที่มีลักษณะเนื้อหาในเชิงลบ (ข่าวเกี่ยวกับความเสียหายและความไม่ดีงาม) มากกว่าข่าวเชิงบวก ส่วนการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดของบรรณาธิการและหัวหน้าข่าวกับเนื้อหา

ข่าวที่นำเสนอจริงในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์แต่ละประเภทพบว่า มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญ

อังริตา ลิมปีทมปาณี (2540) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของ หนังสือพิมพ์ต่อนักการเมือง ศิลปิน นักรูทกิจและประชาชนทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์ จะนำเสนอข่าวที่มีลักษณะละเมิดต่อนักการเมือง ในประเด็นการทำหน้าที่ของนักการเมือง ใน ตำแหน่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารประเทศ อันมีความไม่ชอบมาพากล หรือบกพร่องต่อ หน้าที่หรือผลประโยชน์ที่ไม่ถูกต้อง เรื่องส่วนตัวที่ไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ละเมิดสิทธิต่อ ศิลปินนักแสดงในประเด็นเรื่องพฤติกรรมส่วนตัวและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเพศ

Levin และ Kimmel (1978) ได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาอคติในหนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ ซึ่งได้แก่ Philadelphia Daily News, Philadelphia Inquirer, The Evening Bulletin ใน ช่วงเวลา คือ ระหว่าง ค.ศ.1954-1955 ระหว่าง ค.ศ.1964-1965 และระหว่าง ค.ศ.1974-1975 จำนวนทั้งสิ้น 495 ชิ้น พบว่าในทุกช่วงเวลา ผู้ที่ตกเป็นเป้าของการขูบขิบ 60% เป็นชาย 90% เป็นคนผิวขาว 68% ของผู้ตกเป็นเป้าของการขูบขิบทั้งหมด มีอาชีพเป็นดารานักแสดงหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงในวงการแสดง อาทิ นักแสดงละครเวที นักแสดงในไนท์คลับ นักเต้นรำ บุคคลในวงการ โทรทัศน์และภาพยนตร์ ผู้กำกับ ผู้อำนวยการสร้าง นักร้อง หรือนักแต่งเพลงและเรื่องราวที่ได้รับการขูบขิบ 70% เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลที่ตกเป็นเป้าในด้านการเป็นที่ยอมรับ ของสังคมหรือไม่ยอมรับของสังคม

จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอจะสรุปได้ว่า วงการหนังสือพิมพ์หรือผู้ จัดทำข่าวและแหล่งข่าวมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกัน จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกัน แหล่งข่าวก็ต้อง อาศัยหนังสือพิมพ์เป็นช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารหรือผลงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของตน หรือธุรกิจของหน่วยงาน แนวคิดและทฤษฎีที่สามารถอธิบายถึงภาพความสัมพันธ์ในการทำงาน และความคาดหวังของผู้จัดทำข่าวและแหล่งข่าวคือแบบจำลองของกิเบอร์และจอห์นสัน ซึ่งชี้ให้เห็นถึงรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้จัดทำข่าวและแหล่งข่าวได้อย่างชัดเจน ทั้งสองฝ่ายต่างมี บทบาทและหน้าที่ในขอบเขตที่แตกต่างกัน ซึ่งโดยหลักการของหนังสือพิมพ์แล้วผู้จัดทำข่าวจะ ต้องเสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมาไม่เอนเอียง ปราศจากอคติและอิทธิพลใดๆ ไม่ตกเป็นเครื่องมือ

ของแหล่งข่าว ไม่แสวงหาผลประโยชน์ใดๆ จากแหล่งข่าว กระบวนการรวบรวมข่าวและจัดทำข่าว ควรเป็นไปตามแบบจำลองการกระทำสองครั้งในกระบวนการประตู่ข่าวสาร เพื่อช่วยแยกบุคคลที่ใกล้ชิดกับแหล่งข่าวและอาจมีส่วนพัวพันกับแหล่งข่าวออกจากบุคคลที่ทำหน้าที่ตามแนวความคิดแบบจำลองผู้เฝ้าประตู (Gatekeeper) เพื่อให้การรวบรวมข่าว คัดเลือกข่าว นำเสนอข่าวเป็นไป ด้วยความสำนึกในหน้าที่โดยยึดถือจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพด้วยความรับผิดชอบโดยยึดประโยชน์แห่งสาธารณชนเป็นที่ตั้ง ตามทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม แต่ทั้งนี้ผู้จัดทำข่าวก็ต้องรักษา สัมพันธภาพที่ดีกับแหล่งข่าวและมีความเข้าใจที่ตรงกันบนพื้นฐานของบทบาทหน้าที่ของกันและ กันตามแบบจำลองการมุ่งสู่ความเข้าใจร่วมกัน